

Høgskolen i Innlandet

Fakultetet for helse-og sosialvitenskap.

Monica Antila

Masteroppgave i psykisk helsearbeid.

4PM79 - 2023

Et tverrsektorielt samarbeid for å hjelpe sårbare ungdom.

A cross-sector collaboration to assist vulnerable youth.

«En slik marginalisert gruppe unge mennesker fortjener intet mindre»

Stathis og Martin.

Innholdsfortegnelse

Forord	4
Sammendrag	5
Summary in English	6
1.0 Innledning	7
1.1 Presentasjon av problemstillingen	8
1.2 Bakgrunn	9
1.2.1 Ungdom.	9
1.2.2 Rusbruk blant ungdom.....	10
1.2.3 Motivasjon.	11
1.2.4 Psykisk helse hos ungdom.	11
1.2.5 Ungdomsstraff og ungdomsoppfølging.	12
1.2.6 Koordineringsgruppe.	13
1.2.7 Lavterskeltilbud.....	14
1.3 Definisjoner.....	15
1.4 Psykisk helsearbeid.	16
2.0 Teoretisk rammeverk.	17
2.1 Samarbeid.....	17
2.2 Tverrfaglig, flerfaglig og tverrsektorielt samarbeid.	17
2.3 Faktorer i tverrsektorielt samarbeid.	18
2.3.1. Fremmende faktorer.....	18
2.3.2. Hemmende faktorer.	19
2.4 Tverrsektorielt samarbeid under straffegjennomføring.	21
3.0 Metode.	23
3.1 Sosial konstruktivisme.	23
3.2 Hermeneutikk.....	24
3.3 Forskningsdesign.	25
3.4 Det kvalitative intervjuet.....	25
3.5 Metode for innsamling av data.	26
3.5.1 Utvalg og rekruttering.....	26
3.5.2 Gjennomføring av intervjuene.	27
3.6 Analyse av datamaterialet.	28
3.6.1 Tematisk analyse.....	28
3.6.2 Beskrivelse av analysen.	29
3.7 Litteratursøk	31
3.8 Min forforståelse.	32
3.9 Etske betraktninger.....	33
4.0 Resultater	35
4.1 Ulike tilnæringer for å hjelpe sårbare ungdom.	35
4.1.1. Frivillighet kontra tvang.	35
4.1.2 Motivasjon.	37
4.1.3 Kjennskap til hverandre.	39

4.2	<i>Å samarbeide om sårbar ungdom</i>	40
4.2.1	Felles samarbeidsforum.....	40
4.2.2	Samhandling på tvers.....	41
4.2.3	Felles mål	43
4.3	<i>Systemets påvirkning på samarbeidet</i>	44
4.3.1	Organisering.....	44
4.3.2	Ressurser.....	45
4.3.3	Tidsperspektiv.....	46
5.0	Diskusjon	48
5.1	<i>Diskusjon av resultater</i>	48
5.1.1	Ulike tilnærminger for å hjelpe sårbare ungdom.....	48
5.1.2	Å samarbeide om sårbare ungdom.....	52
5.1.3	Systemets påvirkning på samarbeidet.....	54
5.2	<i>Metodediskusjon</i>	56
5.2.1	Pålitelighet.....	57
5.2.2	Troverdighet	58
5.2.3	Overførbarhet.....	58
6.0	Relevans for psykisk helsearbeid og videre forskning	60
7.0	Avslutning	61
	<i>Litteraturliste:</i>	63
	Vedlegg 1 Meldeskjema Sikt	
	Vedlegg 2 Intervjugudie	

Forord

Arbeidet med denne masteroppgaven har vært spennende og lærerik, samtidig som det har vært en krevende prosess. Ved oppstart spurte en av mine medstudenter hvor mye jobbing det krevdes for å komme i mål. Svaret var at vi gikk deltid, så 2.5 dag i uken måtte vi regne med. Dette kan stemme om man regner tiden man faktisk sitter og jobber. Men i realitetene har denne oppgaven kvernet i hodet mitt 24/7 siden jeg startet.

Jeg vil takke alle informantene mine som gjorde denne studien mulig. Takk for at dere tok dere tid til å delta.

En stor takk til min veileder Anne Marie Steigen som alltid var der og plukket meg opp når jobben ble vanskelig. Takk for all støtte, konstruktive tilbakemeldinger og hjelp på veien.

Takk til Guro Skeie Vik for gode innspill underveis.

Tusen takk til alle mine kollegaer. Dere har det siste året holdt ut med meg og det uendelige snakket mitt om denne studien. Takk for støtte og forståelse i innspurten.

Til slutt vil jeg takke min kjære Ernst Olav Nilsen. Takk for at du alltid tror på meg, at du gir meg rom i hverdagen for å klare dette og støtter meg på en unnnværlig måte. Nå drar vi på ferie!

Sammendrag

Hensikt:

Ungdomskriminalitet er et dagsaktuelt tema som har fått stor mediaoppmerksomhet den siste tiden. Å kunne hjelpe ungdom som begår kriminalitet er et viktig samfunnsoppdrag som krever en samordnet og koordinert innsats fra flere instanser. Et tverrsektorielt samarbeid kan være utfordrende, og det er flere barrierer i dette arbeidet.

Problemstillingen i denne studien er:

«Hvordan opplever ansatte i kommunalt lavterskeltilbud samarbeidet med konfliktrådet i gjennomføring av ungdomsoppfølging og ungdomsstraff?»

Metode:

Dette er en kvalitativ studie, med et sosial konstruktivistisk og hermeneutisk vitenskapelig perspektiv. Det er gjennomført seks individuelle semistrukturerte intervjuer med ansatte i kommunalt lavterskeltilbud for innhenting av empiri. Informantene jobbet i to ulike kommuner. Teori om samarbeid og tverrfaglig samarbeid er studiens teoretiske rammeverk.

Resultat:

Det kommer frem fra informantene i denne studien at de opplever samarbeidet med konfliktrådet i gjennomføring av ungdomsreaksjonene svære ulikt. Informantene fra en av kommunen opplever et godt og konstruktivt samarbeid til nytte for de sårbare ungdommene. Den andre kommunen i denne studien har ikke lenger et samarbeid med konfliktrådet. Det kommer frem at de har hatt flere dårlige opplevelser.

Avslutning:

Det kan tolkes som at de ansattes opplevelser hadde resultert i at den ene kommunen opplevde et godt og konstruktivt samarbeid, mens den andre kommunen hadde avsluttet sitt samarbeid om gjennomføring av straffereaksjonene. For å kunne hjelpe denne gruppen ungdom på best mulig måte og forebygge ny kriminalitet og utenforskap, er det viktig at det tverrsektorielle samarbeidet kontinuerlig jobbes med og forsterkes.

Summary in English

Purpose:

Juvenile delinquency is a current and highly publicized issue that has received significant media attention recently. Assisting youth involved in criminal activities is an important societal mission that requires coordinated efforts from multiple agencies. Cross-sector collaboration can be challenging, and there are several obstacles to this work.

The research question in this study is as follows:

"How do employees in municipal low-threshold services perceive their collaboration with The National Meditation Service in the implementation of youth follow-up and youth punishment?"

Method:

This is a qualitative study with a social constructivist and hermeneutic scientific perspective. Six individual semi structured interviews were conducted with employees in municipal low-threshold services to gather empirical data. The informants worked in two different municipalities. The theoretical framework of the study is based on theories of collaboration and interdisciplinary cooperation.

Results:

The informants in this study express varying experiences in their collaboration with The National Meditation Service in the implementation of youth sanctions. Employees from one municipality report a positive and beneficial collaboration that serves the vulnerable youth. In contrast, the other municipality in the study no longer has a collaboration with The National Meditation Service, and it is revealed that they had several negative experiences.

Conclusion:

It may be concluded that the employees' experiences have resulted in one municipality having a positive and constructive collaboration while the other municipality terminated its cooperation in the execution of youth sanctions. To best assist this group of young people and prevent further criminal activity and social exclusion, it is crucial to continually work on and strengthen cross-sector collaboration.

1.0 Innledning

Ungdomskriminalitet har de siste årene fått et større fokus i Norge. Utfordringene Sverige har med ungdomskriminalitet har ført til en økende debatt i Norge. Den 29.09.23 la Justis- og beredskapsdepartementet frem et forslag til endringer i konfliktrådsloven. Forslagene skal forbedre de strafferettslige reaksjonene ungdomsstraff og ungdomsoppfølging og sikre raskere iverksettelse (Prop. 139 L (2022-2023), s. 10).

Ungdom som debuterer tidlig med kriminalitet og lovbrudd av alvorlig karakter, har en økt risiko for en kriminell løpebane senere i livet (Bakken, 2022, s. 42). Rus- og kriminalitetsproblematikk blant ungdom er ofte sammensatt og det er ofte ulike instanser som er koblet på (Glavin & Erdal, 2020, s. 21). For å klare å snu denne negative løpebanen er det avgjørende at de ulike instansene klarer å samarbeide til ungdommens beste. Viktigheten av både tverrsektorielt og tverrfaglig samarbeid i arbeid med sårbare barn og ungdom er godt dokumentert både gjennom faglitteratur og rapporter. Samtidig viser det seg at dette samarbeidet er utfordrende (Andrews & Eide, 2019; Glavin & Erdal, 2020; Meld.St.34 (2020-2021)).

Sårbare barn og unge kan ha utfordringer med psykisk og fysisk helse, og et tverrfaglig og koordinert samarbeid mellom de ulike hjelpeinstansene kan være avgjørende for å hjelpe disse. Reaksjonene «ungdomsstraff» og «ungdomsoppfølging» er alternative straffeaksjoner hvor målgruppen er ungdom i en sårbar livssituasjon. Målet er å hjelpe dem til å endre en kriminell livstil og bidra til en positiv utvikling (Prop.57 L (2013-2014), s. 55).

Konfliktrådene har ansvar for disse straffereaksjonene, men er avhengig av et samarbeid med andre offentlige, private eller frivillige tiltaksarrangører. Rapporter har vist at dette samarbeidet kan være utfordrende, også mellom velferdssektoren og justissektoren (Meld.St.34 (2020-2021), s. 89). Statens undersøkelseskommissjon for helse- og omsorgstjenester konkluderer i sin rapport at selv om det er et stort fokus på tidlig innsats, er det en risiko for at de som trenger psykisk helsehjelp ikke blir fanget opp. De finner også manglende kommunal samordning, og lite samarbeid mellom kommunen og spesialisthelsetjenesten (Ukom, 2020, s. 52). Fafo -rapporten «*Trøbbel i grenseflatene. Samordnet innsats for utsatte barn og ungdom*» finner i sin undersøkelse at det kan oppstå utfordringer i grenseflatene mellom tjenester som har ulikt ansvarsområder for oppfølging av utsatte barn og unge. Noen av årsakene de finner er manglende kjennskap til hverandres

tjenester og profesjoner, manglende oppmerksomhet om helhetlig behov, vegring mot å ta ansvar for koordineringen, mangelen på relasjonell kapasitet og kompetanse og begrensede økonomiske ressurser (Hansen et al., 2020, s. 10). Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet har fått i oppdrag å gi en samlet vurdering av utfordringene og anbefalinger til departementenes videre arbeid med å gi et helhetlig og godt tilbud til barn og unge som står i fare for eller begår kriminelle handlinger. En av anbefalingene de gir er å utrede nærmere hvordan sektorer på tvers kan løse de tverrfaglige utfordringene i oppfølgingen av barn og unge som begår kriminalitet, og som ikke får nødvendig og koordinerte tjenester for å hindre at de begår ny kriminalitet (Bufdir, 2021, s 6).

Jeg jobber selv i konfliktrådet og er ansvarlig for gjennomføring av straffereaksjonene ungdomsstraff og ungdomsoppfølging. Jeg samarbeider med mange ulike kommuner og opplever at samarbeidet med kommunalt tilbud for ungdom med rus og psykisk helse utfordringer kan være utfordrende. Samtidig samarbeider jeg med kommuner hvor dette samarbeidet fungerer svært bra. Straffereaksjonene ungdomsstraff og ungdomsoppfølging er forholdsvis nye sett i lys av strafferettspleien. Det er ikke noen andre land som har tilsvarende straffereaksjoner som er organisert på lik måte. Både Sverige og Danmark har ulike former for straffereaksjoner for ungdom. En vesentlig forskjell mellom Norge og Sverige er at det er sosialtjenesten som har ansvaret for gjennomføringen i Sverige, mens det i Norge ligger under justissektoren (NOU 2008:15). Dette innebærer at det er lite forskning som direkte omhandler samarbeid mellom helsetjenester og justissektoren. På bakgrunn av dette ønsker jeg utforske og beskrive hvordan ansatte i kommunale lavterskeltilbud for rus og psykisk helse opplever samarbeidet med konfliktrådet i forbindelse med gjennomføring av ungdomsstraff og ungdomsoppfølging.

1.1 Presentasjon av problemstillingen

I min masteroppgave ønsker jeg å undersøke følgende problemstilling:

«Hvordan opplever ansatte i kommunalt lavterskeltilbud samarbeidet med konfliktrådet i gjennomføring av ungdomsoppfølging og ungdomsstraff?»

1.2 Bakgrunn

Ungdomstiden er en periode hvor mange prøver seg på nye arenaer og det er ikke uvanlig å bryte lover og regler. Dagens ungdom fremstår relativt veltilpasset, og det er ett fåtall som deltar i de alvorligste lovbruddene. Ungdom som debuterer tidlig med kriminalitet og som begår alvorlige lovbrudd øker risikoen for en kriminell løpebane senere i livet. Ungdom som begår kriminalitet har ofte tilleggspblemer som ustabile hjemmeforhold, psykiske vansker, dårlig skoletilpasning, rusproblemer og svakt sosialt nettverk (Bakken, 2022, s. 42). Denne gruppen ungdom trenger en koordinert og tverrfaglig oppfølging over tid. Straffereaksjonene ungdomsoppfølging og ungdomsstraff ble innført i 2014 for å ivareta dette behovet hos ungdom som begår kriminalitet. For å kunne forstå utfordringer i dette samarbeidet, er det viktig å ha en klar forståelse av ungdommen og deres utfordringer.

1.2.1 Ungdom.

Det første bruken av begrepet ungdomstid stammer tilbake fra 1400- tallet og kommer fra det latinske ordet «adolescere» som betyr å vokse opp. Men allerede 1500 år før dette, foreslo Platon og Aristoteles stadier av livet som ikke er så ulikt den inndelingen vi i dag bruker (Lerner et al., 2004, s. 1). Forskningen på ungdomstiden og puberteten har med andre ord en lang historie og har gått gjennom flere ulike faser. I dag ser man på puberteten som den mest dyptgripende biologiske og sosiale overgangen i livet (Susman & Rogol, 2004a, s. 15). Ungdomsårene er en utviklingsperiode preget av biologisk, kognitiv, emosjonell og sosial omorganisering for å tilpasse seg kulturelle forventinger til å bli voksen. Ungdom skal tilpasse seg skiftende sosiale roller, og det er mer sannsynlig at problemer oppstår i ungdomsårene enn i andre utviklingsperioder. Det må understrekes at flertallet av ungdommen verken opplever mistilpasning eller uønsket adferd. De som ikke klarer denne tilpasningen og står i fare for å bli marginalisert vil ha problemer med å bli gode deltakere i samfunnet som voksne (Susman & Rogol, 2004b, s. 15). Antisosial adferd hos unge voksne kan ha bakgrunn i adferdsproblemer som utvikles i barne- og ungdomsårene (Hagen & Christensen, 2010, s. 60). Dette kan komme til uttrykk gjennom problemadferd som ordrenekt, lyving, stjeling, mobbing, fysisk og psykisk vold, hærverk, skulking og bruk av rusmidler (Hagen & Christensen, 2010, s. 60). Konsekvensene av dette er ofte kriminalitet og anholdelser, drop-out fra skolen, vansker med å holde på jobb og antisosial personlighetsforstyrrelse. Samvær med andre jevngamle eller eldre ungdom med problemadferd og liten grad av tilsyn er to

viktige risikofaktorer. For de fleste vil denne perioden være tidsbegrenset og ungdommen tilbakevender til et normalt utviklingsløp. Men for noen gjør det ikke det. Det er utvilsomt vanskeligere å vende tilbake til et vanlig liv med et rulleblad, uten kontakt med familie, mangelfull skolegang og rusavhengighet (Hagen & Christensen, 2010, s. 62-63). For ungdom som utvikler problemadferd etter puberteten viser det seg at familie- og nærmiljø basert behandling som involverer ungdommen har best effekt (Hagen & Christensen, 2010, s. 63). De fleste ungdommer klarer overgangen fra ungdom til voksen bra, men det er noen som er ekstra utsatt. Arbeids- og velferdsdirektoratet, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, Helsedirektoratet, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet og Utdanningsdirektoratet har hatt et samarbeid om bedre koordinerte tjenester for utsatte barn og unge under 24 år. Også kalt 0-24 samarbeidet (0-24 samarbeidet, 2017). De har definert utsatte barn og unge som:

«Barn og unge med risiko for å utvikle problemer som kan lede til mangelfull grunnopplæring med påfølgende utfordringer knyttet til utdanning, arbeid og helse, og som står i fare for fremtidig marginalisering».

Utsatte barn og unge kan ha utfordringer knyttet til psykisk eller fysisk helse, språkutfordringer eller lærevansker. De kan bli født inn i eller havne i en vanskelig livssituasjon. Dette kan skyldes utfordringer hos familien som fattigdom, vanskelig bosituasjon, helseproblemer, vold eller rus (0-24 samarbeidet, 2017). I denne gruppen er også barn og unge som har opplevd belastninger som omsorgssvikt, vold og overgrep (Helsedirektoratet, 2021, s. 8).

1.2.2 Rusbruk blant ungdom

Når ungdom prøver ut rusmidler, er dette ofte et uttrykk for normal utprøving av voksenverden eller handlinger som er normale blant ungdom (Mørland & Waal, 2016, s. 19). Bruk av rusmidler blant ungdom skjer ofte i sosiale fellesskap, og for mange innebærer bruken en symbolsk markering av overgangen fra barn til ungdom. Hasj og marihuana er de vanligste narkotiske stoffene blant ungdom. Ni prosent av norsk ungdom har brukt cannabis i løpet av 2022. Det viser seg at denne andelen øker markant i løpet av tenårene. 26 prosent av guttene på vg3 har brukt cannabis i løpet av det siste året (Bakken, 2022, s. 40). Den viktigste faktorer er miljøet, f.eks. hvor mange venner som bruker rusmidler. Motivet er ofte nysgjerrighet, lyst til å være som andre, være med i gjengen og at de er spenningsøkende. Å bruke rusmidler en

eller flere ganger behøver ikke å bety noe annet enn at man er i et miljø som bruker rusmidler. Det er først når rusbruken begynner å gi negative konsekvenser at det er naturlig å bruke begreper som misbruk og skadelige bruk (Mørland & Waal, 2016, s. 22). Undersøkelser viser at rus ikke rammer tilfeldig og en rekke risikofaktorer henger sammen med senere rusmiddelmissbruk. Blant de viktigste er lærevansker, adferdsvansker på skolen, rusproblemer i hjemmet, samlivsbrudd hos foreldrene, mobbing fra andre og kontakt med barnevernet (Holth, 2010, s. 230). Enkeltvis innebærer disse faktorene liten risiko, men en opphopning eller kombinasjon av flere av disse faktorene samvarierer i høy grad med senere misbruk av rusmidler (Holth, 2010, s. 231). Det er vist at tidlig hasjbruk henger sammen med senere bruk av tyngre stoffer. Selv om mindretallet av de som har prøvd hasj senere misbruker sterkere stoffer, har nesten alle som prøver sterkere stoffer prøvd hasj først. Det er fortsatt uklart hvilke mekanismer som ligger bak denne korrelasjonen. Om det er slik at hasjbruken leder til sterkere stoffer fordi hasjbruken bringer brukeren inn i et miljø hvor andre stoffer er lett tilgjengelig, om selve bruken bryter ned hemninger og øker lysten på videre utprøving eller om bruk av hasj og andre stoffer kan ha en felles funksjon som selvmedisinering (Holth, 2010, s. 231).

1.2.3 Motivasjon.

Motivasjon til endring er et begrep som ofte går igjen når man jobber med ungdom som har begått kriminalitet. Motivasjon er ett av kriteriene for at ungdomsreaksjonene skal være en alternativ straffereaksjon. Motivasjon vurderes i betydningen hvilken grad en pasient/ ungdom har en vilje til endring. Dette kan få betydning for helsepersonells vurderinger, og derav kan det få konsekvenser for behandlingen (Biong & Ytrehus, 2018, s. 149). Motivasjon er sentral i arbeid med adferdsendring. Den er uforutsigbar, og det vil variere fra person til person hva som faktisk fører til en endring. Påvirkning som fører til en endret livstil kan komme innenfra, som ønske om å tilbringe tid med familien eller fullføre skolegang, eller den kan komme utenfra i form av konsekvenser som dårlig råd, helsemessige utfordringer eller lovmessige problemer. Ambivalensen, endringsmotstand og tilbakefall er naturlige elementer i en slik endringsprosess (Biong & Ytrehus, 2018, s. 149).

1.2.4 Psykisk helse hos ungdom.

WHO definerer helse som «*fullstendig fysisk, psykisk og sosialt velvære og ikke bare fravær av sykdom og lidelse*» (FN-Sambandet, 2023). Dette er nærmest en utopisk tilstand og svært

vanskelig å måle. Mange har forsøkt å finne gode kriterier for helsebegrepet uten å lykkes (Nordhagen, 2009, s. 43). Den psykiske helsen til barn og unge vet vi lite om. Mentale helseplager er basert på symptomer som er mer eller mindre usikre og diffuse, og de fleste av disse pasientene blir ikke innlagt. Det er gjort noen undersøkelser (stort sett spørreskjema eller intervjuer) og vi vet lite om rapporterte utfordringer er varige eller forbigående. Barn og unge kan ha mange problemer, lidelser eller plager som det ikke er mulig å sette en merkelapp på. Merkelappen «psykosomatiske plager» indikerer at det til dels kan være somatiske symptomer som ikke har et kjent grunnlag, dels at det dreier seg om plager som først og fremst oppstår på grunn av psykisk natur (Nordhagen, 2009, s. 51). Samtidig er ungdomstiden en periode med store kroppslige og mentale forandringer, og man kjenner på følelser man ikke hadde som barn. Det er en periode der prestasjonspress og andre former for psykiske utfordringer kan prege hverdagen. For en del vil vonde tanker og følelser kunne legge begrensninger på hva slags liv de kan leve (Bakken, 2022, s. 34). Generelt vurderer to av tre at de er fornøyde med egen helse i Ungdata (2022) sin spørreundersøkelse. Det er betydelig variasjon i hvor mye press de opplever, og de fleste har få eller ingen problemer med å håndtere presset. Men noen sliter mer enn andre (Bakken, 2022, s. 34). Rapporter viser at mennesker som lever under lavere sosioøkonomiske forhold, har dårligere helse i form av mer sykdom og plager enn de som lever under høyere sosioøkonomiske forhold. Det er spesielt tre mål som er anvendt; utdanning, inntekt og sosial status (Nordhagen, 2009, s. 52).

1.2.5 Ungdomsstraff og ungdomsoppfølging.

I 2003 ble FNs barnekonvensjon inkorporert i menneskerettighetsloven. Dette førte til økt oppmerksomhet mot at barn ikke skal idømmes frihetsberøvende reaksjoner (Fornes, 2016, s. 1). I Norge innebar dette at det i 2014 ble innført to nye straffereaksjoner for ungdom; ungdomsstraff og ungdomsoppfølging (Holmboe, 2014, s. 1).

Dette er straffereaksjoner for ungdom som er under 18 år på gjerningstidspunktet.

Forutsetningen for å kunne bli idømt eller ilegges dette er at ungdommen og verge samtykker, og at ungdommen har et oppfølgingsbehov (Meld.St.34 (2020-2021), s. 87).

Ungdomsoppfølging kan ilegges av påtalemyndighetene ved en direkte overføring til konfliktrådet, eller som et vilkår på betinget dom idømt av domstolen. Ungdomsoppfølging er for ungdom som har begått ett eller flere lovbrudd og kan vare opptil et år. Ungdomsstraff idømmes av domstolen og retter seg mot ungdom som har begått gjentatte eller alvorlig kriminalitet. Ungdomsstraff kan ha en varighet på opptil tre år, og kan ved brudd på vilkår

medføre ubetinget fengsel (Meld. St. 39 (2020-2021), s. 24). Konfliktrådet mottok 74 ungdomsstraffer og 444 ungdomsoppfølginger i 2022 (Konfliktrådet, 2023c, s. 8). Straffegjennomføringen er tredelt, med et gjenopprettende møte med fornærmede, utarbeidelse av en ungdomsplan og gjennomføring av planen (konfliktrådsloven, 2014 §§ 25-26). Ungdomsplanen skal inneholde konkrete tiltak og blir fulgt opp av et team bestående av de som er ansvarlig for tiltakene (Bufdir, 2021, s. 79).

Målet for begge straffereaksjonene er å hjelpe ungdom til et liv uten kriminalitet ved bruk av gjenopprettende prosess og tett tverretattlig oppfølging (Meld.St.34 (2020-2021), s. 87). Målgruppen er ungdom i en sårbar livssituasjon hvor målet er at tett oppfølging kan endre den kriminelle adferden og bidra til en positiv utvikling. I tilfeller hvor ungdommen har adferdsmessige utfordringer, kan ungdomsreaksjonene gripe inn i de underliggende problemene og medvirke til endringer i holdninger og adferd (Prop.57 L (2013-2014)). Det legges til rette for å styrke tilknytningen til samfunnet og at ungdommen skal kunne reparere, etablere og styrke relasjoner. Konfliktrådet har ikke egne tiltak utover å legge til rette for gjenopprettende møte og er avhengig av at offentlige velferdstjenester og andre forplikter seg til å levere tiltak inn i straffegjennomføringen (Bufdir, 2021, s. 79). Dette kan eksempelvis være helsetjeneste, barnevernet, politi, utdanning, oppfølgingstjenesten eller andre relevante tiltak. Nordlandsforskning (2019) har gjennomført en evaluering av straffereaksjonene og peker på at mye av problematikken mange ungdommer sliter med fletter seg inn i helserelevante utfordringer. Ungdommen kan være dypt skadet eller sviktet mange ganger fra tidlig barndom. Å ha tiltak som retter seg inn mot dette er vesentlig. Kravene og prosessen for å få ungdom inn i slike tiltak bør forenkles. Det kan være problemer med å få ungdommen inn i slike tiltak fordi instanser med ansvar for relevante tiltak kan operere med krav til motivasjon som en ambivalent ungdom som gjennomfører en straffereaksjon vanskelig kan vise (Andrews & Eide, 2019, s. 176). Mistillit til voksne og hjelpeinstanser kan sitte dypt hos ungdommen. Det er i studien pekt på at en del instanser har lite erfaring med og kunnskap om ungdom i kategorien som får ungdomsreaksjonene. Dette har betydning for hvordan de møter ungdommen (Andrews & Eide, 2019, s. 177).

1.2.6 Koordineringsgruppe.

Koordineringsgruppen (KOG) har sin opprinnelse fra prøveprosjektene «*lokale oppfølgingsteam følger opp den enkelte unge lovbrøyer*» i 2006. Da straffereaksjonene ble

innført i 2014 foreslo lovgiver gjennom forarbeidene å etablere tverrfaglige koordineringsgrupper, men de så det ikke nødvendig å lovfeste ordningen (Bjurstedt, 2022, s. 3). Koordineringsgruppens oppgaver skulle være å vurdere hvilke ungdommer som var egnet til ungdomsreaksjonene og kartlegge og vurdere aktuelle tiltak i konkrete saker. I tillegg skulle gruppen holde seg løpende orientert om saker som er under gjennomføring og være et forum for drøfting og rådgivning for ungdomskordinator i enkeltsaker (Prop.57 L (2013-2014)). Sammensetningen i gruppen vil variere ut fra hvordan tiltaksapparatet og tjenestene er organisert i de ulike kommunene. Politi og påtalemyndigheter har en naturlig plass. Andre deltakere kan være barnevern, skole, helse- og omsorgstjenesten, kriminalomsorgen mv. (Prop.57 L (2013-2014)). I dag er det 53 koordineringsgrupper fordelt på 12 konfliktråd.

1.2.7 Lavterskeltilbud.

Ifølge Helse- og omsorgstjenesteloven § 3.1 har kommunen ansvar for utredning, diagnostisering og behandling av personer med psykisk sykdom, skade, lidelse, rusproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne. Kommunene kan selv organisere omsorgstjenestene etter behov innenfor rammene lovverket setter. Dette har ført til ulik organisering av tjenestene (Helsedirektoratet, 2021, s. 5). Lokalt rus- og psykisk helsearbeid skal bidra til å redusere negative konsekvenser av rusmiddelbruk og psykiske helseproblemer for den enkelte i befolkningen. Arbeidet skal bidra til å bedre levekår for personer som har rusmiddel- eller psykiske helseproblemer, forebygge og redusere problemutvikling og fremme mestring av eget liv (Helsedirektoratet, 2014, s. 8). Det er ofte en sammenheng mellom organisering av tjenestene og om kommunen har en helhetlig plan eller strategi for psykisk helse for barn og unge. Tjenestene for barn og unge kan være organisert i ulike sektorer som kan gi utfordringer med tanke på samarbeid internt i kommunen. Flere kommuner har beskrevet at en sammensatt organisering har ført til at det er vanskelig for brukere å finne frem og vite hvem som gjør hva (Helsedirektoratet, 2021, s. 14). I mange kommuner inngår ulike lavterskeltilbud som en del av kommunes samlede helse- og omsorgstilbud til befolkningen. Det som kjennetegner et lavterskeltilbud, er at pasienten eller brukeren ikke trenger en henvisning eller en timeavtale for å oppsøke tjenesten eller for å delta på en aktivitet. Tjenesten er ofte gratis, og det skal være en lav terskel for å oppsøke slike tilbud. Tilbudet kan varieres fra kommune til kommune, og kan bestå av gruppeterapi, nettverksmøter eller individuell oppfølging (I-4/2017, s. 2). For mange vil det være en kortvarig fase i livet hvor man trenger hjelp fra et slikt tilbud. For andre kan det være et

omfattende behov. Ved å senke terskelen for å ta kontakt, kan man tilby hjelp tidligere og hjelpe med utfordringer og problemer raskt, før de blir omfattende, alvorlige og livsbegrensende. Samtidig vil dette kunne føre til at mennesker med omfattende og alvorlig helseproblematikk vil oppsøke lavterskeltilbud (I-4/2017, s. 2).

1.3 Definisjoner

Konfliktrådet er en statlig tjeneste som tilbyr mekling som metode for å håndtere konflikter. Hensikten er at partene gjennom dialog skal finne frem til gode løsninger. Tjenesten er gratis. Konfliktrådet har et spesielt ansvar for unge i konflikt med loven og gjennomfører de strafferettslige reaksjonene ungdomsoppfølging og ungdomsstraff. Konfliktrådet er en del av strafferettspleien og er underlagt Justis- og beredskapsdepartementet (Konfliktrådet, 2023b).

Ungdomsstraff er en straffereaksjon for unge lovbrøyttere mellom 15-18 år på gjerningsøyeblikket som har begått gjentatte eller alvorlig kriminalitet. Målgruppen er ungdom hvor det vurderes at tverrfaglig oppfølging vil kunne hindre ny kriminalitet og som kan gjennomføre en reaksjon i frihet. Ungdomsstraff idømmes av domstolen og er et alternativ til ubetinget fengsel eller de strengeste samfunnsstraffene (Konfliktrådet, 2023a).

Ungdomsoppfølging er en straffereaksjon for unge lovbrøyttere mellom 15- 18 år på gjerningsøyeblikket som har begått ett eller flere lovbrudd. Målgruppen er ungdom hvor det vurderes at tverrfaglig oppfølging vil kunne hindre ny kriminalitet og som kan gjennomføre en reaksjon i frihet. Ungdomsoppfølging kan både idømmes av domstolen eller ilegges av påtalemyndighetene (Konfliktrådet, 2023a).

Lavterskeltilbud er et tilbud til pasienter/brukere uten henvisning eller timebestilling for å oppsøke tjenesten eller delta på aktiviteter. Tjenesten er ofte gratis, og det skal oppleves som en lav terskel for å oppsøke slike tilbud (I-4/2017).

Psykiske plager benyttes om tilstander som oppleves belastende, men som ikke nødvendigvis sammenfaller med etablerte diagnoser (Helse- og omsorgsdepartementet, 2017, s. 9).

Psykiske lidelser brukes bare når bestemte diagnostiske kriterier er oppfylt (Helse- og omsorgsdepartementet, 2017, s. 9).

1.4 Psykisk helsearbeid.

Veilederen Psykisk helsearbeid for barn og unge i kommunene definerer psykisk helsearbeid som

«Psykisk helsearbeid i kommunene er tiltak rettet inn mot mennesker med psykiske vansker og lidelser og konsekvenser av disse hos den enkelte, deres familier og nettverk. Psykisk helsearbeid er både et kunnskaps- og et praksisfelt. Det omfatter arbeid på systemnivå som helsefremmende og forebyggende arbeid, opplysningsarbeid og annet arbeid for å motvirke stigmatisering og diskriminering. Det forebyggende perspektivet er spesielt sentralt i psykisk helsearbeid med barn og ungdom» (Sosial- og Helsedirektoratet, 2007, s. 8).

Psykisk helsearbeid er et felt i stadig endring, og preges av en manglende definisjonsmessig avklaring (Tidsskrift for psykisk Helsearbeid, 2008). Jeg har valgt en definisjon som setter fokus på barn og unge. Denne studien undersøker hvordan ansatte i kommunalt lavterskeltilbud opplever samarbeidet med konfliktrådet i gjennomføringen av ungdomsoppfølging og ungdomsstraff. Målgruppen det samarbeides rundt er sårbare ungdom, ofte med helserelaterte utfordringer. Ett tverrsektorielt samarbeid er viktig for å kunne hjelpe ungdommen ut av en kriminell løpebane, forebygge nye lovbrudd og en svekket mental helse.

2.0 Teoretisk rammeverk.

2.1 Samarbeid.

Samarbeid er et hverdagsord som brukes i mange ulike situasjoner på tvers av ulike profesjoner. Det er en enighet blant forskere om at samarbeid er et komplekst fenomen og kan være vanskelig å forstå (Melby & Bachke, 2021, s. 131). Melby og Bachke (2021) finner i sin usystematiske integrative litteraturstudium at ingen av forfatterne har felles definisjon på samarbeid, og at valgt vokabular kan ha sammenheng med forfatterens faglige ståsted. Til tross for stor variasjon i definisjoner og hvilke termer som inngår, kan man enes om to kjernekjennetegn; felles mål og vi-subjektet. Felles mål spesifiserer et mål eller en felles hensikt for å hjelpe en mottaker. Vi-subjektet er det gjensidig forpliktende vi-et som oppstår i kraft av å ha et felles mål. Her understrekes styrken i den sosiale forbindelsen i det vi kaller vi-subjektet. Selv om det er utpekt to kjernekjennetegn er det viktig å presisere at dette komplekse fenomenet omhandler andre sosiale prosesser som kommunikasjon, roller, tillit, følelser, respekt og makt (Melby & Bachke, 2021, s. 139-140).

I denne studien vil Glavin og Erdals (2020) definisjon av samarbeid legges til grunn for bruken av dette komplekse fenomenet. De definerer samarbeid som «*samspill, kompaniskap og det å arbeide sammen*» (Glavin & Erdal, 2020, s. 25). Rus- og kriminalitetsproblematikk blant ungdom er ofte sammensatte, og det er ofte mange ulike instanser som er koblet på. Flere yrkesgrupper vil ha opplysninger som er viktige og nødvendige i en helhetsvurdering. Om denne kunnskapen samles, kan den bidra til å utvikle en felles forståelse av hva som er viktig å gjøre (Glavin & Erdal, 2020, s. 21).

2.2 Tverrfaglig, flerfaglig og tverrsektorielt samarbeid.

Tverrfaglig samarbeid kan defineres som samarbeid mellom ulike faggrupper og profesjoner om en felles utfordring eller et problem mot et felles mål (Glavin & Erdal, 2020, s. 28). Ved tverrfaglighet vil man oppnå engasjement om et felles prosjekt. Deltagerne må ta stilling til prosjektet i felleskap og vil forsøke å fatte beslutninger ved konsensus. Deltakerne har overblikk over helheten og representerer den tverrfaglige gruppens synspunkter. Det er en høy grad av faglighet innen hver yrkesgruppe, og faggruppene har kunnskap om hverandre som de integrer i eget fag. Det oppstår nye holdninger og ny viten som skaper en felles merviten

(Glavin & Erdal, 2020, s. 28). Tverrfaglighet og flerfaglighet brukes ofte som synonymer i hverdagen, men skiller seg fra hverandre ved at flerfaglighet ikke kobler hvert fagfelt sammen. Hver profesjon er selvstendig. Tverrfaglighet skiller seg ideelt fra flerfaglighet ved at resultatet blir annerledes enn om de ikke samhandler (Ytrehus, 2019, s. 251). Med tverrsektorielt samarbeid menes samarbeid der fagpersoner kommer fra ulike etater eller sektorer i for eksempel en kommune. Dette vil kunne føre til at deltagerne med samme fagutdannelse og bakgrunn vil kunne jobbe sammen i team med andre med samme faglig bakgrunn, men som representerer ulike etater. De ulike etatene styres av ulike lov- og regelverk (Kinge, 2012, s. 33).

Tverrsektorielt samarbeid kan foregå både på system- og individnivå, og følgelig utfordres dette da det handler om de ulike sektorenes rolle og ansvar. Tverrfaglig samarbeid er en viktig metode i det forebyggende og helsefremmende arbeidet blant ungdom. Haugland (2009) viser til at tiltak som involverer foreldre kan øke effekten av andre tiltak. Til tross for dette, er foreldre ofte en lite utnyttet ressurs i samarbeid med ungdom (Haugland, 2009, s. 309). Kommunikasjon er essensen i alt samarbeid. Faktorer som kunnskap, erfaringer, holdninger og motivasjon blant deltagerne vil spille en viktig rolle i det tverrfaglige samarbeidet (Glavin & Erdal, 2020, s. 64).

2.3 Faktorer i tverrsektorielt samarbeid.

2.3.1. Fremmede faktorer.

Samhandlingskompetanse er nødvendig for at det tverrfaglige samarbeidet skal fungere tilfredsstillende. Samhandlingskompetanse krever brukerorientering, helhetsforståelse, problemløsningsevne, samarbeidsevne, fleksibilitet og omstillingsevne. I dette ligger evnen til å samle relevant informasjon, definere problemområder og ressursgrunnlag, vurdere og gjennomføre relevante tiltak, språk og kulturforståelse, innsikt og ferdigheter i kommunikasjon og gruppeprosesser og sist, men ikke minst, holdninger preget av respekt og likeverd (Glavin & Erdal, 2020, s. 38). Samarbeidskompetanse krever med andre ord mye av den enkelte medarbeider og må læres. Ledelsen i hver enkelt organisasjon må se sitt ansvar og iverksette tiltak for å oppnå kompetanse i tverrfaglig samarbeid. Samarbeidskompetanse må utvikles på lik linje som fagkompetanse (Omdal & Barsøe, 2021, s. 81). Tverrsektorielt

samarbeid krever at alle instanser forplikter seg og har dette med i sitt planarbeid. I tillegg til at samarbeidet beskrives og forankres i den enkeltes etats plan, er det en fordel å ha en felles plan for det tverrsektorielle samarbeidet som berører alle involverte parter. Det er viktig at alle har et eierskap til denne planen og kjenner innholdet i den (Glavin & Erdal, 2020, s. 43). Å ha en felles målsetting generelt er avgjørende for et godt samarbeid, men det er også viktig å ha en felles plan rundt det enkelte barnet/ungdommen. Målet for samarbeidet, uansett nivå, burde være barnets beste. På denne måten kan de involverte lettere finne felles metoder og strategier for å nå målene. Den enkelte deltaker må oppleve samarbeidet som nyttig. Det må virke stimulerende og meningsfullt. De ulike etatene må se at de har bruk for hverandres kompetanse. Å kunne ha evnen til selvkritikk og se at andre også har noe å bidra med, er en viktig faktor. Ved å ha kjennskap til hverandres fagområder vil et velfungerende samarbeid være lettere. For at den enkelte deltager skal kunne yte noe i samarbeidet, må hen være trygg i gruppen. Respekt, åpenhet og redelighet fører til tillit mellom deltagerne. Dette krever også selvinnsikt i egen rolle og adferd, men også gjensidig respekt for hverandres ulikheter og faglighet. Uenigheter må gå på sak og ikke person. Det er viktig å anerkjenne at andre kan ha et annet syn. Ulikheter er en realitet i tverrfaglig samarbeid. Her er det viktig å vise respekt for hverandres kompetanse og arbeidssituasjon (Glavin & Erdal, 2020, s. 44). De ulike aktørene må få kunnskap om den enkeltes rolle og ansvar. Det er ulikhetene som driver det tverrfaglige samarbeidet fremover. Samtidig er det nødvendig med en felles kompetanse. Utgangspunktet for dette bør være et felles verdigrunnlag. Det er derfor nødvendig å starte slik at alle får en felles forståelse av viktigheten av samarbeidet (Glavin & Erdal, 2020, s. 45).

2.3.2. Hemmende faktorer.

Tverrfaglig arbeid kan på noen virke truende. Om man alltid har jobbet alene og tatt avgjørelser ut fra eget ståsted, kan det virke truende med innblanding fra andre. Det kan virke truende å bli sett i kortene, spesielt om man ikke er sikker på egen faglighet. Dersom den enkelte etat hegner om egne domener og føler seg truet, vil dette vanskeliggjøre samarbeidet (Glavin & Erdal, 2020, s. 41). Det er en forutsetning at de ulike faggruppene har en interesse for hverandres kunnskap og erfaringer. Lite kjennskap til hverandres arbeidsområde kan føre til liten tillit til andres kompetanse på området. Å lytte til hverandre og ta i bruk hverandres kunnskap, krever at man er trygg på sin egen kompetanse og en forståelse for at den andre har noe viktig å bidra med. Dette er noe som må læres og vedlikeholdes (Omdal & Barsøe, 2021, s. 79). Flere tilsynsrapporter fra statsforvalteren har også synliggjort konsekvensene av

manglende samordning og samarbeid mellom tjenestene for enkelte barn, unge og familier (Helsedirektoratet, 2021, s. 15). Om samarbeidet kommer som et direktiv fra andre, kan dette gi motstand. Å bli pålagt et samarbeid man ikke ser behov for, er ikke et godt utgangspunkt. Er gevinsten i tillegg asymmetrisk fordelt, vanskeliggjør dette arbeidet. Ressursmangel vil være et hinder i tverrfaglig samarbeid. Om oppgavene står i kø i egen etat, er det vanskelig å prioritere tverrfaglig samarbeid, som ofte er ressurskrevende. I tillegg kan man komme i situasjoner hvor de ulike etatene har ulik målsetning for målgruppen (Glavin & Erdal, 2020, s. 42). Ulikt lovverk og arbeidsmetoder kan være utfordrende. Manglende kunnskap om andres sektors ansvar og tiltak gir også risiko for at barn og unge ikke får rett hjelp til rett tid. Ansatte i tjenestene forholder seg i stor grad til de sektorspesifikke lovverkene og det er viktig at de også blir kjent med hverandres lovverk (Helsedirektoratet, 2021, s. 57). Å forveksle felles mål med ulike individuelle arbeidsmetoder er ikke uvanlig.

Stathis og Martin (2004) gjennomførte en omfattende litteraturgjennomgang for å undersøke nye strategier som kan implementeres for å håndtere de betydelige psykiske helse- og rusproblemene til unge mennesker innenfor ungdomsrettsystemet. De fant at disse unge menneskene har flere behov som krysser tradisjonelle grenser for de ulike etatene. For å forenkle kompleksiteten i dette samarbeidet kan man si at barnevernet bruker beskyttende intervensjoner, justisdepartementet bruker korrigerende intervensjoner, mens innenfor psykisk helse er søkelyset på behandlingsintervensjoner. Til tross for dette må det etableres samarbeid som skaper rom for alle involverte i ungdommens liv (Stathis & Martin, 2004). En tverrfaglig tilnærming er nødvendig for å møte de ulike og skiftende behovene til unge mennesker innenfor rettssystemet. «*En slik marginalisert gruppe unge mennesker fortjener intet mindre*» (Stathis & Martin, 2004).

Taushetsplikten kan vanskeliggjøre samarbeidet. Taushetsplikten skal verne om den personlige integriteten til ungdommen og skape tillitsforhold mellom bruker og behandler. Det viktigste unntaket fra taushetspliktbestemmelsen er ved samtykke fra de det gjelder. Samtykke kan i mange tilfeller være løsningen som i mange tilfeller kan gjøre samarbeidet enklere (Glavin & Erdal, 2020, s. 56). Når samarbeidet blir vanskelig, er det som regel en eller flere av disse faktorene som har påvirket samarbeidet. Fafo-rapport 2020:2 undersøker hvordan bedre tverrsektorielt samarbeid og mer helhetlig innsats overfor utsatte barn og unge kan fremmes. Svarene i deres studie, som omfatter de 60 største kommunene i Norge og alle bydelene i Oslo, viser at det kan bli utfordringer i grenseflatene mellom tjenester som har

ulike ansvarsområde for oppfølging av utsatte barn og unge. Det kan være mange årsaker til dette. Manglende kjennskap til hva andre instanser kan bidra med, og hvilken kompetanse de har, er den utfordringen flest fremhever. Manglende oppmerksomhet om helhetlige behov og en vegring for å ta ansvar for koordineringen fremheves også av mange. Mangel på det som kan betegnes som relasjonell kapasitet og kompetanse, er dermed en utfordring. De fant at nye strukturer ikke er tilstrekkelig for å lykkes med bedre samarbeid, men at man også må utvikle samarbeidskultur- og praksis (Hansen et al., 2020, s. 10). Eriksen (2001, s. 60) definerer kultur som de tankemønstrene, vanene og erfaringene som mennesker har til felles og som gjøre at vi forstår hverandre. Kultur er en type kommunikasjonsfelleskap og er situasjonelle. Kulturforskjeller bidrar ofte til å skape misforståelser og konflikter, men for å etablere en forståelse på tvers av ulike kulturer, er det viktig å etablere fellesnevner (Eriksen, 2001, s. 64). En del av respondentene i Fafo- rapporten påpeker at lovverket legger begrensinger på samarbeidet. Taushetsplikten er ofte nevnt som et eksempel på dette. Hansen et al. (2020) finner i sin undersøkelse at betydningen av å se utvikling av tverrsektorielt samarbeid og mer helhetlig oppfølging som en prosess som krever innsats på flere områder. For å lykkes med samhandling, kreves en innsats for at de involverte instansene skal ha en felles forståelsesramme, ha kjennskap til hverandre og anerkjenne verdien av å samarbeide. Det pekes på at en politisk vilje, et felles kunnskapsgrunnlag og utviklingen av relasjonell kapasitet og kompetanse har stor betydning i dette arbeidet (Hansen et al., 2020, s. 11).

2.4 Tverrsektorielt samarbeid under straffegjennomføring.

Tverrsektorielt samarbeid var en uttalt forutsetning for å kunne lykkes da ungdomsreaksjonene ungdomsstraff og ungdomsoppfølging ble vedtatt (Prop. 139 L (2022-2023), s. 45). Men dette ble ikke lovfestet. Intensjonen var at tiltakene i ungdomsplanen gjennomføres ved hjelp av blant annet kommunale tjenesteutøvere. Et godt samarbeid mellom aktørene i straffekjeden og kommunale velferdstjenester er derfor en forutsetning for å gjennomføre straffereaksjonene og forebygge ny kriminalitet etter endt straffegjennomføring (Prop. 139 L (2022-2023), s. 45). I mange tilfeller viser det seg at ungdom ikke får den hjelpen de trenger. I denne forbindelse er det utarbeidet en nasjonal veileder; Samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier, som blant annet omfatter samarbeidet rundt ungdom under straffegjennomføring (Prop. 139 L (2022-2023), s. 35). Her presiseres det at kommunale tjenesteutøvere rettet mot barn og unge, er forpliktet til å delta i oppfølging av ungdom som gjennomfører ungdomsstraff og ungdomsoppfølging. Det presiseres at

tjenestene får ansvar for tiltak som ungdommen forplikter seg til å følge, delta i oppfølgingsteam og rapportere til ungdomskordinator dersom ungdommen ikke følger opp tiltak som avtalt (Helsedirektoratet, 2022, s. 20). I 2021 ble det etablert et tverrdepartementalt samarbeid; Kjernegruppe for utsatte barn og unge, som har gitt barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, helsedirektoratet og Sekretariatet for konfliktrådene i oppdrag å utrede hindringer for tverrsektorielt samarbeid, og velferdstjenestenes deltagelse under gjennomføringen av ungdomsstraff og ungdomsoppfølging. Utredningen skal leveres høsten - 23. Foreløpige vurderinger fra denne gruppen tyder på at straffereaksjonene ikke er godt nok kjent blant velferdstjenestene, og at det er usikkerhet knyttet til ansvar, roller, oppgaver og plikter til å delta inn i straffereaksjonene. Ressurser trekkes også inn som en mulig faktor. Problemstillingen knyttet til at velferdstjenestene er basert på frivillighet, og at dette kan komme i konflikt med deltagelse i straffegjennomføring, kommer også opp som en utfordring (Prop. 139 L (2022-2023), s. 46). Rapporten fra den tverrdepartementale gruppen er ikke offentliggjort enda.

3.0 Metode.

Denne studien har til hensikt å beskrive ansatte i kommunalt lavterskeltilbud sine opplevelser i samarbeidet med konfliktrådet. Det er dermed benyttet kvalitativt metode med individuelle intervjuer som tilnærming. Oppgaven har en vitenskapelig forankring i sosial konstruktivisme og hermeneutikk. Sosial konstruktivisme omtaler læring som en kontinuerlig prosess hvor vi konstruerer de personlige oppfatningene våre i samspill med andre i en sosial kontekst (Ellingsen & Drageset, 2009, s. 27). Hermeneutikken kan hjelpe oss å forstå hvordan vi forstår og hvordan vi gir verden mening (Thornquist, 2018, s. 167).

3.1 Sosial konstruktivisme.

I sosial konstruktivisme legges avgjørende vekt på språklig sosial interaksjon som betingelse for kunnskap. All kunnskap oppstår i en intersubjektiv kontakt hvor språklig samhandling skaper relasjonen mellom subjekter og mellom subjekter og verden (Thomassen, 2006, s. 180). Ved disse konstruksjonene mellom subjekter, og subjekter og verden, etableres vår selvforståelse og vår virkelighetsforståelse. Selv om noe er konstruert betyr ikke dette at det ikke er virkelig. Det betyr bare at det er skapt av mennesker som lever, handler og snakker sammen eller på andre måter er sosiale sammen (Johannessen et al., 2018, s. 66). Sosiale problemer kan sies å være konstruerte da de ikke eksisterer uavhengig av de praksisene som former dem og de begrepene og teoriene samfunnet bruker for å beskrive dem (Thomassen, 2006, s. 181). Som et eksempel kan man si at tverrfaglige samarbeidsproblemer ikke hadde vært et problem om det ikke hadde vært for at vi på tvers av profesjoner har et behov for å sosialt interagere med hverandre. Samtidig sier all teori vi har om hvordan hjelpe ungdom at tverrfaglig samarbeid er nødvendig. I samspillet mellom disse sosiale subjektene, verden, begreper og teorier oppstår ifølge sosial konstruktivismen en sosial virkelighet. I sosial konstruktivismen er det en diskusjon om hvordan forholdet mellom det konstruerte og virkeligheten skal forstås. Er alt bare sosial konstruert og kun eksisterer i kraft av begreper og praksis, eller er noen av disse konstruksjonene måter å beskrive og fortolke en virkelighet som også eksisterer uavhengig av våre begreper og tankemåter? Jeg har i denne oppgaven valgt en moderat versjon av sosial konstruktivismen hvor det vektlegges at fremstillingen er selve interaksjonen mellom noe konstruert og virkeligheten (Thomassen, 2006, s. 181). Om vi igjen bruker samarbeid som et eksempel kan vi si at dette har oppstått i interaksjonen mellom de ulike instansene som skal samarbeide for å hjelpe. Dette er noe som det har vært økt fokus på,

og stadige mer forskning viser til nødvendigheten av dette. I et sosialt konstruktivistisk perspektiv kan man si at dette er oppstått i en interaksjon mellom subjekter, teorier og verden. Men sett i lys av en moderat versjon av sosial konstruktivisme, kan vi tenke at dette har oppstått mellom noe konstruert og virkeligheten. Dette problemet kan ha eksistert tidligere uten at vi har klart å begrepslig gjøre dette, se eller forholde oss til det som et fenomen. Nye tenkemåter og praksiser kan gjøre det mulig å avgrense, avdekke og oppdage fenomener som man tidligere ikke har vært oppmerksomme på (Thomassen, 2006, s. 181).

3.2 Hermeneutikk.

Hermeneutikkens objekter er først og fremst tekster og tekstfortolkning. Begrepene samtale og tekst spiller en sentral rolle, og det legges vekt på tolkerens forkunnskap om tema.

Hermeneutikken kan hjelpe oss å forstå hvordan vi forstår og hvordan vi gir verden mening (Thornquist, 2018, s. 167). Det er to ord som står sentralt i hermeneutikken, forståelseshorisont og fordommer. Forståelseshorisont omfatter våre samlede oppfatninger, erfaringer og forventninger. Vi møter aldri verden som et tomt ark, og vi er ikke alltid bevisst hva vi bringer med oss i vår forståelseshorisont. Fordommer viser til at noe går foran og forut. Ordet fordom er i dag ofte negativt ladet, men i hermeneutikken er dette ordet nøytralt og viser at vi kommer til saken med en erfaringsmessig og tankemessig bagasje som er med på å bestemme hvordan vi forstår og fortolker (Thornquist, 2018, s. 171). Gadamer er berømt for å ha sagt «*forståelse er avhengig av visse fordommer*» (Kvale et al., 2015, s. 74). Med dette menes at vi aldri er forutsetningsløse og at vi alltid allerede har en forutforståelse (Thornquist, 2018, s. 171). I tolkning av tekster legger hermeneutikken spesielt vekt på forholdet mellom deler og helheten, og på betydningen av kontekst og selvrefleksjon (Malterud, 2017, s. 28). Den hermeneutiske sirkelen er en beskrivelse av forholdet mellom deler og helheten og er en dynamisk erkjennelsesprosess som pendler mellom del og helhet i et forsøk på å forstå begge deler best mulig. Hver gang vi forstår en del av virkeligheten, påvirker dette hvordan vi ser helheten. Den nye helhetsforståelsen vil igjen påvirke hvordan vi ser enkeltdelene (Thornquist, 2018, s. 171). Ved hjelp av hermeneutikken og den hermeneutiske sirkelen søker jeg etter nye måter å forstå på, gjennom en dypere innsikt i fenomenet. Jeg tar aktivt i bruk mine egne erfaringer og egen kunnskap når jeg skal gjenskape mine informanters meninger. Ved å koble den til min egen forforståelse gir jeg dermed teksten en ny mening (Leseth & Tellmann, 2018, s. 116).

3.3 Forskningsdesign.

Det er brukt et kvalitativt forskningsdesign gjennom individuelle, semistrukturerte intervjuer. Kvalitativ forskning kjennetegnes ved at man går i dybden på det man ønsker å undersøke for å forstå menneskelig praksis, forståelse og hvordan vi skaper mening (Leseth & Tellmann, 2018, s. 115). På denne måten kan vi få vite mer om menneskelige egenskaper som erfaringer, opplevelser, tanker, forventninger, motiver og holdninger (Malterud, 2017, s. 31).

Det er brukt en beskrivende tilnærming. Intensjonen med en beskrivende tilnærming er å representere mine informanternes stemme så lojalt som mulig, uten forstyrrelser forårsaket av min forforståelse eller teori (Malterud, 2017, s. 48). Samtidig er det i følge Malterud (2017) ikke mulig å beskrive uten å tolke i kvalitativ forskning. Enhver beskrivelse vil være farget av tolkning, og enhver tolkning bygger på en beskrivelse (Malterud, 2017, s. 48). Når jeg sier at jeg har en beskrivende tilnærming i denne studien innebærer det at jeg har vektlagt denne tilnærmingen i min innsamling og analyse av datamaterialet. Det er brukt refleksiv tematisk analyse av Braun og Clark. Braun og Clark (2022) argumenterer for at selv i en beskrivende tilnærming i analysen er det nødvendig å ha med en fortolkende retning. Hva er betydningen av det mønsteret som finnes i datamaterialet (Braun & Clarke, 2022, s. 204)? I denne studien ønsket jeg å beskrive opplevelsene til informantene og de sosialt konstruerte prosessene som samhandling og samarbeid inngår i, samtidig som jeg har fortolke mine funn, for å kunne besvare problemstillingen:

«Hvordan opplever ansatte i kommunalt lavterskeltilbud samarbeidet med Konfliktrådet i gjennomføring av ungdomsoppfølging og ungdomsstraff?»

3.4 Det kvalitative intervjuet.

Den opprinnelige betydningen av ordet metode er «veien til målet». Det er viktig at man har klart for seg hva innholdet i studien er, og hva som er målet (Kvale et al., 2015, s. 140). Det er tema for undersøkelsen som bestemmer metoden som skal brukes (Kvale et al., 2015, s. 137). I denne studien ønsket jeg å gå i dybden på ansattes tanker og opplevelser rundt samarbeidet med konfliktrådet. For best mulig å kunne få en forståelse av de ansattes tanker og opplevelser, har jeg valgt kvalitative intervjuer. Kvalitative intervjuer kjennetegnes som en samtale med en struktur og et formål. Dette egner seg godt når man ønsker å studere meninger, holdninger og erfaringer. Intervjuer egner seg når man ønsker å gi informantene

større frihet til å uttrykke seg (Johannessen et al., 2016, s. 143). Sosiale fenomener er komplekse, og for å kunne forstå hva som kjennetegner disse kreves det kvalitative intervjuer som gjør det mulig å gå i dybden og fange opp nyanser (Johannessen et al., 2016, s. 144). En-til-en intervjuer brukes når man ønsker fyldige og detaljerte beskrivelser av informantens forståelse, følelser, erfaringer, oppfatninger, meninger og holdninger til et fenomen (Johannessen et al., 2016, s. 144).

Jeg har valgt semistrukturerte individuelle intervjuer. Bakgrunnen for dette er at semistrukturerte forskningsintervjuer har som mål å oppnå dybde og forståelse av intervjuobjektets erfaringer og meninger (Leseth & Tellmann, 2018, s. 72). Et semistrukturert intervju har en overordnet intervjuguide som utgangspunkt, men spørsmålene og rekkefølgen på disse kan variere. Intervjueren beveger seg frem og tilbake mellom disse utfra hva informanten forteller (Johannessen et al., 2016, s. 146). Det ble utarbeidet en intervjuguide som ble brukt som et utgangspunkt i intervjuene. Det ble lagt vekt på at informantene skulle få fortelle fritt om sine opplevelser. Noen av hovedtemaene i guiden var

- 1) Hva vet du om straffereaksjonene ungdomsstraff/ ungdomsoppfølging?
- 2) Har du samarbeidet med konfliktrådet?
- 3) Om ja, hvordan opplevde du dette samarbeidet? Kom gjerne med konkrete eksempler.
- 4) Om nei, hva tror du er årsaken til dette?
- 5) Hva tenker du er utfordringer og muligheter i tverrsektorielt samarbeid rundt ungdom under straff?
- 6) Er det andre forhold rundt dette tema som vi ikke har vært innom som du mener er viktig?

3.5 Metode for innsamling av data.

3.5.1 Utvalg og rekruttering.

I denne studien er det brukt et strategisk utvalg av informanter. Et strategisk utvalg er sammensatt ut fra en målsetting om at materialet best mulig kan belyse problemsstillingen (Malterud, 2017, s. 58). Hva slags materialet kan best danne grunnlag for tolkninger og funn som lærer oss noe nytt om det vi undersøker? Utvalg av informanter kan ha stor betydning i forhold til studiens validitet og relevans (Malterud, 2017, s. 58). I denne studien er det gjort intervjuer med personer som er ansatt i kommunalt lavterskeltilbud og som jobber med

ungdom som har utfordringer med rus og psykisk helse. Med unntak av en leder hadde alle en sosialfaglig utdanning. Det var tre kvinner og tre menn som deltok. Alle deltagerne hadde erfaring med samarbeid med konfliktrådet. De to kommunene som var med i studien hadde ulik organisering av tjenestetilbudet til ungdom. Jeg har valgt å ikke gå inn på de ulike kommunenes oppbygning av tjenestene av hensyn til informantenes anonymitet. Det ble valgt ut fire kommuner som kunne sammenlignes i størrelse. Jeg brukte avdelingsleder som portvakt for å kunne komme i kontakt med informantene. Portvakter er aktører som har kontroll over adkomstlinjen til informantene (Dalen, 2011, s. 31). Dette innebar at jeg henvendte meg til fire avdelingsledere. I to av kommunene fikk jeg tillatelse til å intervju avdelingsleder og to ansatte. I en av kommunen fikk jeg kontakt med en ansatt som i nåværende jobb ikke jobbet direkte med ungdom. Denne personen valgte jeg å ekskludere fra studien da vedkommende ikke oppfylte inkluderingskriteriene mine. En kommune hadde ikke kapasitet til å delta.

Jeg brukte litt tid på å undersøke hvor mange informanter jeg trengte for best mulig å kunne belyse problemstillingen min. Kvale og Brinkmann (2015, s. 148) sier dette enkelt: «*Intervju så mange personer som det trengs for å finne ut av det du trenger å vite*». Dersom antallet informanter er for lite, er det vanskelig å generalisere, og om antallet er for stort er det ikke tid til å foreta en dyptgående analyse av materialet (Kvale et al., 2015, s. 148). Etter en gjennomgang av det innsamlede materialet, konkluderte jeg med at dette var fyldig og variert. Studien hadde da to ansatte og en leder fra en kommune som valgte å samarbeide med konfliktrådet i ungdomsreaksjonene, og to ansatte og en leder fra en kommune som valgte å ikke å samarbeide på med konfliktrådet i ungdomsreaksjonene. Alle informantene hadde erfaring med et slik samarbeid.

3.5.2 Gjennomføring av intervjuene.

Et intervju er en relasjon mellom to deltakere. Den informasjonen som kommer ut av intervjuet er avhengig av denne relasjonen. Det er en rekke faktorer som kan påvirke et intervju (Johannessen et al., 2016, s. 156). En av disse faktorene er situasjonen eller rammen rundt intervjuet. I denne studien ble det gjennomført intervjuer ansikt til ansikt, da dette muligens kunne gjøre det lettere for informanten å åpne seg opp og fortelle fritt. Det er ingen ideelle steder for gjennomføring av intervjuer. Ifølge Johannessen et al. (2016, s.157) kan den beste løsningen være å la informantene selv bestemme hvor intervjuet skal være og sette

rammene rundt dette. Fire informanter gjennomførte dermed intervjuet på egen arbeidsplass. En informant valgte en stille kafe og en informant valgte å gjennomføre intervjuet på Teams. Jeg valgte å si ja til teams da dette var det som var mest praktisk for oss begge.

Intervjuene tok mellom 0.5 til 1 time hver og ble tatt opp på lydfiler. Lydfilene ble senere transkribert og anonymisert, og lydfilene blir slettet når oppgaven er levert og vurdert.

3.6 Analyse av datamaterialet.

Systematisk analyse med tolkninger og resultater som lærer oss noe vi ikke visste fra før, er noe av det som skiller forskning fra overflatisk synsing. Det er derfor viktig å vite hvor du skal, følge en fastlagt sti og vite hvor du går (Malterud, 2017, s. 91). Kvalitative analyser er mangfoldige, komplekse og nyanserte, og om vi ikke vet fremgangsmetoden i en analyse og hvilke antagelser som ble lagt til grunn for analysen, er det vanskelig å evaluere forskningen (Braun & Clarke, 2006, s. 5). Kvalitative data snakker ikke for seg, de må tolkes. Analyse og fortolkning glir ofte inn i hverandre, men det er noen forskjeller. Å analysere betyr å dele noe opp i mindre biter, og målet er å avdekke et budskap, mening eller et mønster og ut fra dette trekker forskeren en konklusjon som svar på problemstillingen. Å tolke betyr å sette noe i en større sammenheng. Da ser man på konsekvensen av analysen og konklusjonen for det man undersøker. Man forsøker å få tak i meninger som ikke ligger opp i dagen (Johannessen et al., 2016, s. 159-160).

3.6.1 Tematisk analyse.

I denne studien er det valgt Braun og Clark (2022) sin versjon av refleksiv tematisk analyse for å analysere datamaterialet. Refleksivitet innebærer praktisering av kritisk tenkning over din rolle som forsker, ditt forskningsprosjekt og prosess (Braun & Clarke, 2022, s. 5).

Refleksiv tematisk analyse er en metode for å identifisere, analysere og rapportere mønster, også kalt temaer, i datasettet (Braun & Clarke, 2022, s. 4). Den organiserer datasettet minimalt og beskriver det rikt og detaljert (Braun & Clarke, 2006, s. 5). I tematisk analyse handler det om å fange opp noe viktig i forhold til det forskningsspørsmålet. Forskerens dømmekraft er nødvendig for å finne ut hva som er tema, og her er må forskeren beholde en stor grad av fleksibilitet (Braun & Clarke, 2006, s. 7). Ved tematisk analyse grupperer man

små deler ut fra datasettet og grupperer de i temaer som er mer generelle. Ved å gruppere svarene på denne måten, skaper vi orden i datasettet, samtidig som vi kan oppdage nye sammenhenger. Temaene skal tilsammen utgjøre svaret på forskningsspørsmålet (Johannessen et al., 2018, s. 279). Det er ingen fastsatte kriterier på hva som skal bli temaer, og dette handler heller ikke om hvor ofte noe er gjengitt eller av hvor mange. Formålet med analysen er å finne frem til enkeltdelene for å kunne forstå helheten bedre (Dysthe et al., 2010, s. 113).

3.6.2 Beskrivelse av analysen.

Analysen som er brukt i denne studien er Braun og Clarke (2022) sin refleksive tematiske analyse med seks faser.

Fase 1: Gjør deg kjent med datamaterialet.

Denne fasen handler om å skaffe til veie og få oversikt over datamaterialet (Johannessen et al., 2018, s. 283). Alle intervjuene i denne studien ble gjennomført av meg. Det ble skrevet et refleksjonsnotat direkte etter hvert intervju som oppsummerte mine tanker og refleksjoner fra intervjuet. Lydfilene ble transkribert ved hjelp av transkriberingsprogrammet Amberscript. Dette er program er utviklet i Nederland. Programmet støtter Norsk bokmål, men krevde at de ferdige transkripsjonene ble gjennomgått manuelt. Hvert intervju ble kontrollert mot lydfilen da de var ferdig transkribert. Dette var en tidkrevende prosess, men ifølge Braun og Clark (2006, s12) er dette en utmerket måte å bli kjent med dataene på. Datasettet ble så lest gjennom i sin helhet hvor jeg var spesielt opptatt av å se etter mulige temaer eller mønstre som oppstod. Underveis i dette arbeidet skrev jeg notater over familiære trekk og mulige mønstre jeg kunne oppdage i datasettet (Braun & Clarke, 2022, s. 47).

Fase 2: Lag innledende koder.

Koding er å finne interessante trekk i forskningen, på en systematisk måte på tvers av hele datasettet (Braun & Clarke, 2006, s. 13; 2022). Denne fasen handler om å fremheve og sette ord på viktige poenger i datamaterialet. Formålet med dette er å få en oversikt over datamaterialet, skape ny og dypere innsikt og tilrettelegge dataene for påfølgende tematiseringer (Johannessen et al., 2018, s. 284). Jeg arbeidet systematisk gjennom hele datasettet og markerte utsagn fra informantene som jeg mente var relevante for studien. Jeg skrev korte oppsummeringer eller tanker i margin hvor jeg anså dette som nødvendig for at mine første tanker ikke skulle bli borte i den videre analysen. I denne fasen er det viktig å

jobbe systematisk og vie hele datasettet full og lik oppmerksomhet (Braun & Clarke, 2006, s. 13). Siden dette er en viktig og tidkrevende jobb sørget jeg for å ta hyppige pauser underveis. Denne første kodingen gikk over to dager.

Fase 3: Søk etter temaer.

Fase tre startet da jeg hadde identifisert alle kodene jeg mente var relevante i datasettet. Jeg hadde fordypet meg i detaljer under kodingen, og nå skulle jeg sette dataene inn i en større helhet igjen. Denne fasen handler om å samle koder til potensielle overordnede temaer. Jeg analyserte alle kodene og vurderte hvordan de kunne kombineres inn i ulike temaer (Braun & Clarke, 2022, s. 35). Jeg oppdaget raskt at det var noen overordnede temaer, mens andre ble undertema av disse. Noen koder klarte jeg ikke å plassere, og disse ble plassert i et tema kalt «miscellaneous», eller «diverse» på norsk. Jeg brukte noen dager på å fundere på mine funn i denne innledende søken etter tema. Hadde jeg plassert kodene riktig? Hadde jeg tolket de rett? Var temaene mine i for stor grad overlappende?

Fase 4: Gjennomgang av temaer.

Fase fire handler om å kontrollere om temaene fungerer i forhold til de kodede utdragene og hele datasettet. Med dette skaper jeg et tematisk kart over analysen. Denne fasen er delt i to hvor den første delen innebærer en gjennomgang på nivået på de kodede dataene. Jeg leste gjennom alle de sammensatte utdragene for hvert tema og vurderte om de dannet et sammenhengende mønster (Braun & Clarke, 2006, s. 16; 2022). Det viste seg at to av mine temaer ikke var relevante i forhold til problemstillingen min. Disse ble fjernet. Det ble laget et nytt tema, og flere av undertemaene ble endret eller flyttet på. I denne fasen brukte jeg tankekart for å få en oversikt over hvilke temaer jeg skulle bruke og hvor de ulike undertemaene best skulle plasseres. I etterkant av denne prosessen plasserte jeg kodene i temaet «diverse». Dette temaet ble slettet.

Del to av denne fasen innebærer en lignende prosess, men da i forhold til hele datasettet. Her vurderte jeg gyldigheten av de individuelle temaene mine i forhold til hele datasettet, og om mitt tematiske kart gjenspeilet betydningen som var tydelig i hele datasettet (Braun & Clarke, 2006, s. 16). Jeg startet med å lese gjennom alle kodene, fordelt i de ulike temaene, etterfulgt av en gjennomlesning av hele datasettet. Denne fasen kom jeg tilbake til mange ganger under analyseprosessen. Flere undertemaer ble deretter slått sammen da jeg opplevde at temaene var overlappende.

Fase 5: Definer og navngi temaer.

Denne fasen handler om å finpusse analysen og sikre at hvert tema er tydelig avgrenset. I denne fasen skal man kunne oppsummere hvert tema i ett par setninger. Om dette blir vanskelig, kan det tyde på at temaene er for komplekse og en ny analyse kan være nødvendig (Braun & Clarke, 2022, s. 108). Å navngi temaene i analysen er viktig, og disse skal være informative, konsise og fengende. Disse skal gi leseren en umiddelbar følelse av hva teamet handler om (Braun & Clarke, 2022, s. 112). I denne prosessen var jeg ikke enig med Braun og Clark om at dette var en morsom prosess. Jeg har gjentatte ganger endret navnene på mine temaer og opplevde det som utfordrende å gi temaene gode navn. Dette punktet ble flere ganger diskutert med min veileder og ved respons fra mine medstudenter.

Fase 6: Produser rapporten.

Denne fasen startet når jeg hadde ett sett med ferdig gjennomarbeidede temaer med tilhørende undertemaer. Selve skriveprosessen startet allerede i fase 1, hvor jeg lagde meg uformelle refleksjoner etter hvert intervju. Under hele prosessen har jeg laget ulike tankekart, oppsummeringer og refleksjonsnotater som jeg har tatt med meg da jeg startet å skrive ut resultatene mine. Skrivning er en integrert fase av refleksiv analyse og den uformelle skrivingen pågår under hele prosessen. Å skrive ut resultatdelen handler om å veve sammen min analytiske fortelling på en overbevisende måte med levede datautdrag (Braun & Clarke, 2022, s. 35). For å gi leseren en introduksjon og en oversikt over resultatene, har jeg valgt å starte avsnittet med et tabell som viser temaene med påfølgende undertemaer (Braun & Clarke, 2022, s. 129). Denne fasen henger tett sammen med de andre fasene i analysen, og det er ikke uvanlig at man går frem og tilbake mellom fasene. Å måtte skrive flere utkast er ikke uvanlig da man kan oppdage spennende sammenhenger eller at noen av temaene kommer til kort (Johannessen et al., 2018, s. 301). Jeg forkastet mitt første utkast da jeg oppdaget at inndelingen av mine temaer ikke var optimal.

3.7 Litteratursøk

I denne studien begynte jeg litteratursøket i februar -2023. Det var viktig for meg å sette meg godt inn i tematikken for å se hva som var blitt gjort på dette feltet tidligere. Jeg gjorde søk i Oria, Brage og Google Scholar med søkeordene «tverrsektorielt samarbeid», «Tverrfaglig samarbeid», «utsatte ungdom», «ungdomsstraff», «interdisciplinary collaboration» og

«Young offenders». Jeg har lest mange offentlige dokumenter, som NOU, Stortingsmeldinger og Høringsnotat. Jeg har i stor grad brukt henvisinger og litteraturlister i alle relevante artikler eller dokumenter for å finne relevant litteratur. Fenomenet unge lovbytere er en internasjonal utfordring, og det er flere internasjonale studier som belyser denne utfordringen. Bruken av konfliktrådets gjenopprettende prosess gjennomføres i mange land. Norge har som det eneste landet valgt å legge konfliktrådet under justisdepartementet, og gitt konfliktrådet ansvaret for en straffereaksjon for unge lovbytere i et samarbeid med helse og velferdssektoren. Dermed er problemstillingen knyttet til min studie et særnorsk fenomen. Dette er bakgrunnen for at det er lite relevant internasjonal forskning.

3.8 Min forforståelse.

Forforståelse er den ryggsekken vi tar med oss inn i et forskningsprosjekt. Innholdet i denne sekken påvirker prosjektet, både hvordan vi samler inn, leser og tolker våre data (Malterud, 2017, s. 44). Jeg jobber til daglig som ungdomskoordinator i konfliktrådet og kjenner på utfordringene med det tverrsektorielle samarbeidet. Jeg har tidligere jobbet med rusutfordringer blant innsatte i høysikkerhetsfengsel. Dette gjør at jeg er godt kjent med justissektoren og utfordringer med et tverrsektorielt samarbeid med helse og velferdssektoren. Min forforståelse består av mine erfaringer, hypoteser, faglige perspektiver og dette preger således denne oppgaven. Dette vises i form av valgt problemstilling, valg av teori, i utforming av intervjuene og ikke minst i min analyse av disse. Min forforståelse har gitt meg motivasjon til denne studien, men kan også gi meg skylapper og begrenset horisont (Malterud, 2017, s. 45). Dette er noe jeg har vært bevisst på underveis i hele studien, og jeg har forsøkt å gå inn i problemstillingen med et åpent sinn. Styrken i min forforståelse er at jeg har god kjennskap til konfliktrådet og ungdomskoordinatorens rolle, forventninger til denne og dens utfordringer. God kjennskap til de fenomener som skal undersøkes er også nødvendig for å kunne stille relevante spørsmål (Kvale et al., 2015, s. 141). I denne studien har jeg hatt mulighet til å se på dette fra et annet perspektiv. Jeg har tatt ett skritt tilbake, hatt et åpent sinn, og forsøkt å møte teori og datamaterialet mitt med nye øyne. Jeg har hele veien under analysen og diskusjonen forsøkt å ikke la mine erfaringer og kunnskap påvirke arbeidet. Samtidig har jeg tatt til meg ny lærdom som igjen har påvirket min forforståelse. Å få en dypere innsikt i hvordan de ansatte i kommunalt lavterskeltilbud opplever samarbeidet med konfliktrådet har gitt meg ny kunnskap, som igjen påvirker hvordan jeg forstår dette samarbeidet.

3.9 Ethiske betraktninger.

Ethiske vurderinger er viktig i all form for forskning, og spesielt i forskning som berører enkeltmennesker og forhold mellom mennesker. Det er spesielt tre typer hensyn en som forsker har plikt til å reflektere over (Johannessen et al., 2016, s. 85);

1. Informantenes rett til selvbestemmelse og autonomi. Det ble sammen med forespørselen om deltagelse i studien sendt ut et informasjonsbrev som beskrev studien og hvordan opplysningene ville bli behandlet. Før alle intervjuene startet minnet jeg de på at det var frivillig å delta, og at de når som helst kunne trekke samtykke uten at dette ville få negative konsekvenser.

2. Forskerens plikt til å respektere informantens privatliv. Alle informantene fikk informasjon i skrevet og muntlig før oppstart av intervjuet om hvordan opplysninger om dem ville bli behandlet. Opplysninger om informantene og opptakene ble lagret avskilt, og det var kun forskeren som hadde tilgang til dem. All informasjon som på noen måte kunne identifisere dem under intervjuet ble fjernet under transkribering. På denne måten ble informantens anonymitet sikret. Når studien er innlevert og vurdert, vil alle personopplysninger og opptak slettes. Alle informantene ble gjort ekstra oppmerksom på at de måtte anonymisere eksemplene de ville bruke slik at også ungdommen de jobbet med beholdt sin anonymitet. Dette ble gjort etter en oppfordring fra SIKT. Jeg har også valgt å ikke beskrive organiseringen av tilbudet i de to kommunene som var med i studien for å sikre anonymiteten, da tilbudet er ulikt organisert i kommunene.

3. Forskerens ansvar for å unngå skade. I denne studien ble det forsket på de ansattes opplevelse av samarbeidet med konfliktrådet. Jeg har vurdert dette til å ikke være en sårbar gruppe, og faren for å skade informantene er dermed mindre. På en annen side er det få ungdomscoordinatorer som dekker Østlandet, og faren for gjenkjennelse kan være til stede. Under analysearbeidet var dette noe jeg var ekstra oppmerksom på og unngikk å ta med sitater som kunne identifisere enkelt episoder eller personer. Studien ble meldt inn til SIKT-Kunnskapssektorens tjenesteleverandør. For å unngå å intervju informanter som jeg i min jobb samarbeider med, ble det rekruttert fra kommuner som ikke faller inn under mitt ansvarsområde. I forkant av intervjuene ble det gjort en vurdering om jeg skulle informere informantene om at jeg jobber i konfliktrådet til daglig. Etter en etisk vurdering av dette ble

det bestemt at jeg ikke ville dele denne informasjonen, da dette i stor grad kunne påvirke informasjonen som ble delt under intervjuet.

4.0 Resultater.

«Hvordan opplever ansatte i kommunalt lavterskeltilbud samarbeidet med Konfliktrådet i gjennomføring av ungdomsoppfølging og ungdomsstraff?»

I dette kapitlet vil funnene fra intervjuene bli presentert. Disse er kategorisert inn i fire ulike temaer med undertemaer som vist i tabell 1.

Ulike tilnærminger for å hjelpe sårbare ungdom	Å samarbeide om sårbare ungdom	Systemets påvirkning på samarbeidet.
Frivillighet kontra tvang	Felles samarbeidsforum	Struktur
Motivasjon	Samhandling	Ressurser
Kjennskap til hverandre.	Felles mål	Tidsperspektiv

Tabell 1. Funn i analysen

4.1 Ulike tilnærminger for å hjelpe sårbare ungdom.

Målgruppen er sårbare ungdom, og det kan være utfordrende å komme i posisjon for å hjelpe. Hvordan man best mulig kan hjelpe denne gruppen, og hva som kreves av den enkelte ungdommen, har informantene i denne studien ulikt syn på. Dette påvirkes også av hvordan de forstår og kjenner til hverandre. Hovedtema har tre undertemaer; frivillighet kontra tvang, motivasjon og kjennskap til hverandre.

4.1.1. Frivillighet kontra tvang.

En av kommunene i denne studien var tydelig på at deres tilbud skal være frivillig, og ikke som en del av en straffereaksjon. De ønsker å bli assosiert som et tilbud som ungdom kan komme til, på sine egne premisser.

«Vi ønsker at vi skal være, og å være kjent som et sted for ungdom hvor de kan komme hit og ha samtaler på deres premisser. Vi ønsker ikke at kommunens ungdommer skal tenke at der er det sånn at vi blir sammenligna med en type straffetiltak.»

Dette var det mest tydelig uttalte premisset for å ikke samarbeide med konfliktrådet om straffereaksjonene. De har gjort noen forsøk på å ta imot henvendelser fra konfliktrådet hvor ungdommen har sagt at de ønsker samtaler. Dette opplevde de som vanskelig da ungdommen har uttrykt at de måtte si ja fordi de var under straffegjennomføring. Dette har ført til at de opplever samarbeidet med konfliktrådet som utfordrende.

Den andre kommunen i denne studien uttrykte at frivillighet er det beste utgangspunktet, men opplever det at ungdommen ikke har noe valg, som en positiv faktor. En av utfordringene i det forebyggende arbeidet rundt sårbare ungdom er at mange instanser bygger på denne frivilligheten. Ofte er det slik at denne målgruppen ikke ønsker kontakt med hjelpeapparatet. At det i denne sammenhengen ikke er frivillig, gjør at de kommer i kontakt med ungdom som de ellers ikke ville ha nådd ut til.

«Det kan være en fin måte å komme i posisjon. Fordi det er ikke alltid at disse ungdommene ønsker å komme å snakke med ho dama i kommunen bare sånn.»

Denne kommunen rapporterte også at de ofte fortsetter å følge opp ungdommen i etterkant, på frivillig basis. Dermed har de klart å skape en motivasjon underveis i straffegjennomføringen som de kan jobbe videre med på frivillig basis i etterkant.

«Men når det er avslutta, så får dem tilbud om å fortsette frivillig hos meg. Ja, og så sier de ofte nei med en gang, og så tar dem kontakt. Så jobber jeg videre med dem etterpå. Og det skjer. Dem hadde jeg ikke fått hvis ikke jeg hadde blitt koblet på så tidlig»

Alle informantene i denne kommunen la vekt på at det å komme i kontakt med ungdommen gjennom straffereaksjonene gir dem en anledning til å bygge en relasjon til ungdommer de ellers ikke ville ha kommet i kontakt med. Å bygge denne relasjonen er noe de bruker mye tid på, og de legger vekt på å kunne tåle å stå i ungdommens ambivalens når det kommer til

motivasjon og ønske om endring. De var klare på at selv om de er et lavterskeltilbud kan det være en høy terskel for å ta den første kontakten.

«Dem kommer jo ikke selv frivillig for de har så innmari lyst til å snakke med ho dama i kommunen, men ofte så opplever vi også at når de først har hatt en samtale med oss så er det letter å hjelpe dem. Eller da ber dem om mer hjelp. Da har dem lettere for å komme tilbake. Men den første kontakten er vanskelig.»

Under straffegjennomføringen er det ikke alltid det er så mye mer enn en god relasjon de klarer å oppnå. Men denne relasjonen kan være viktig for ungdommen i fremtiden.

«Hvis du på en måte har møtt den personen her, så kan det være at du ramler ned på et eller annet sted og tenker at nå må jeg faktisk kutte ut og finne på noe annet. Og da vet du at du har et par fjes som du kan gå til.»

4.1.2 Motivasjon.

Ungdommens motivasjon til en endring og en vilje til å motta hjelp ble trukket frem av alle informantene. Det var en enighet om at ungdom som gjennomfører en straffereaksjon ofte ikke har den store motivasjonen i starten til å gjennomføre samtaler med informantene. Det var også en enighet i at mangelen på denne motivasjonen kan være en utfordring. Tre av informantene bruker denne mangelen på motivasjon som en begrunnelse for å ikke jobbe med denne gruppen av ungdom.

«Det er noe med den indre motivasjon, [...] Hvis de ikke er motivert får du heller ikke til en endring.»

Dette er ungdom de ikke kommer i posisjon til, som ikke sier mye i samtaler og som ofte ikke møter til avtaler. Det går sjeldent lang tid før de avslutter tilbudet til disse ungdommen.

De tre andre informantene ser på manglende motivasjon som en utfordringer de jobber fint med. De fortalte at ungdommen underveis blir svært engasjert i samtalene, og kommer til alle møtene. En av informantene understreket også viktigheten av å være kreativ i møtene med ungdommer slik at interessen holdes oppe.

«Så blir de veldig engasjert. Og det er ingen som dropper ut, sånn at de kommer hver gang. Det er ikke noe tull.»

En av informantene nyanserte utfordringen ved motivasjon hos ungdommen. Ungdommen kan ønske en endring, men ser ikke selv at hen har et problem eller en utfordring ved å klare dette selv.

«har de ikke noen utfordringer med at de for eksempel ruser seg da. Dem tenker at de klarer det fint helt selv»

Erkjennelsen om at dette er vanskelig kan komme underveis, og de ansatte kommer i en posisjon hvor det er mulig å hjelpe.

Viktigheten av å ha dyktige ansatte som tror på det de jobber med og som er motivert for dette samarbeidet ble trukket frem som en viktig faktor i arbeidet med ungdommen og i samarbeidet med konfliktrådet. De ser at dette samarbeidet lar de komme tidlig inn i ungdommens liv og gir dem en mulighet til å komme i posisjon til ungdommen.

«Vi har ansatte som har tro på samhandling, og som tenker at det er en vei å gå, pluss at de ønsker jo å komme i kontakt med dissa unge folka så fort som mulig, så tidlig som mulig, og ønsker jo på en måte bare å få med alle de kreftene man kan få med for å få det til.»

Samtidig pekte de på viktigheten av å ha troen, viljen og ønske om å jobbe med ungdom og straffereaksjoner. Disse sårbare ungdommene er følsomme på hvordan hjelpeapparatet møter dem og fanger fort opp dobbeltkommunikasjon. Dette vil gjøre det vanskelig å jobbe med ungdommen om man ikke har et genuint ønske om å jobbe med akkurat denne ungdommen.

«Jeg tenker at skal man jobbe med ungdomsstraff, så må det være noe man faktisk ønsker og vil, og man må like ungdommen. For er det noen som har følere ute, så er det ungdommen. Så hvis man kommer til noen som ikke liker ungdom, eller ikke vil jobbe med det her, så skjære det seg.»

4.1.3 Kjennskap til hverandre.

Det ble gitt uttrykk for at det kan være vanskelig å forstå hvilke rammer konfliktrådet jobber med, og at innholdet i straffereaksjonene kan virke flytende og være vanskelig å forstå. Mange gav uttrykk for at de ikke kjenner hverandre godt nok, og at uklar rolleavklaring kan være en del av utfordringen.

«Det er det som har vært litt vanskelig noen ganger da. Hva er vår rolle og hva er konfliktrådets rolle, for eksempel.»

Samtidig som informantene ser at det kan være vanskelig for konfliktrådet å ha god kjennskap til de ulike tjenestene innad i kommunen.

«Dette er en utrolig stor kommune, det er store tjenester, det er mange brukere og tjenester, det er mye forskjellige tjenester, det er vanskelig å holde oversikt over alt, og huske på alt. Jeg tror det handler litt om det også. At hjelpeapparatet er blitt veldig stort.»

Det ble pekt på at det er mange ulike brukergrupper, tjenestetilbud og ulik organisering fra kommune til kommune. Det kan være vanskelig å holde en oversikt, spesielt for konfliktrådet som forholder seg til mange forskjellige kommuner. Man har ofte kjennskap til de man samarbeider oftest med, og det kan være utfordrende å huske på hverandre i en travel hverdag. Den uformelle kontakten kan være viktig i dette arbeidet.

Flere informanter trakk frem kjennskap til hverandre og respekt for hverandres fagfelt og profesjoner som viktige ingredienser i et godt samarbeid.

«Og for å få til godt tverrfaglig samarbeid, så må vi ha respekt for hverandres felt. Og vi må jo ha kjennskap til hverandres felt.»

Noen opplever dette i samarbeidet med konfliktrådet og ser på dette samarbeidet som positivt både for dem selv og ungdommen, mens andre opplever at konfliktrådet ikke har den samme forståelsen og respekten for deres fagområde.

«Vi oppfattet jo dette, sier det med litt store bokstaver, men her kom det konsulenter fra konfliktrådet og så på våre tiltak som en godtepose».

«Og så skulle de på måte inn og si at vi vil ha det, og vi vil ha det. Det ble det litt sånn skjæring av flere grunner».

Disse sitatene viser hvordan informantene fra kommunen som ikke lenger samarbeider med konfliktrådet opplever at konfliktrådet ikke viser nok respekt for informantenes fagfelt, og hvordan dette hindrer et godt samarbeidsklima.

Samtidig kom det til uttrykk at de samme informantene heller ikke har god nok forståelse for intensjonen for straffereaksjonene.

«tenker jeg det er en sånn ren, fornuftig greie at straff er straff, eller tvang er tvang [...]så er det noe med at man må skille litt på de som gir en straff og de som skal hjelpe på måte da»

Informantene i kommunen som ikke ønsker et samarbeid gav uttrykk for at man ikke skal blande rollene mellom de som skal hjelpe og de som skal straffe, og at dette skillet ikke er mulig å opprettholde om man deltar inn i straffereaksjonene som et hjelpetiltak.

4.2 Å samarbeide om sårbar ungdom

Å samarbeide tverrsektorielt for å best mulig hjelpe ungdommen, kan være utfordrende. Samtidig gir dette noen muligheter som går utover hva man kan klare på egenhånd. Hovedtemaet har tre undertemaer; Felles samarbeidsforum, samhandling og felles mål.

4.2.1 Felles samarbeidsforum.

Alle informantene sa at deres avdeling deltar i flere felles samarbeidsforum sammen med politiet, barnevernet, skoler og konfliktrådet. Det som skiller informasjonen disse informantene gav er hvilket formål de har med deltagelsen i de ulike forumene. Noen av informantene var tydelig på at disse ulike samarbeidsforumene er for å sikre et godt tverrfaglig samarbeid når det kommer til å jobbe forebyggende blant kommunens ungdom, mens andre kun deltar som rådgivende organ.

«Også sitter vi også i Ungkrim, som er kommunen sin tverrfaglige gruppe, hvor vi prøver å jobbe frem og sørge for at vi jobber godt forebyggende i kommunen, i tillegg er vi representert i KOG»

KOG, som denne informanten referer til, er en tverrfaglig koordineringsgruppe ledet av ungdomsordinator fra konfliktrådet. KOG sitt mandat er å rådgi påtaleansvarlig i forbindelse med ungdomsreaksjonene. KOG skal også komme med forslag til aktuelle tiltak inn i en ungdomsplan. En av informanten ser på disse ulike samarbeidsforumene som gode arenaer for tverrfaglig samarbeid og ser tydelig nytten av dette.

«Også tenker jeg at det er mye bra på trappen, så er KOG oppe og går i ny drakt, effektiviseres. Det tenker jeg er lurt. Og at mandatet der er tydelig»

Vedkommende trakk frem det arbeidet konfliktrådet har gjort i forbindelse med KOG, hvor det er jobbet for å effektivisere og tydeliggjøre mandatet. En annen informant nevnte KOG uten at vedkommende selv deltar, men får fordelt ungdommer som trenger tiltak hen har kompetanse på.

Andre informanter er med i KOG som rådgivende organ og bidrar med råd og veiledning. Flere av de informantene som var med i KOG- møtene som et rådgivende organ, trakk frem at det ikke var noen aktuelle ungdommer for dem som ble drøftet i KOG.

«For det var jo intensjonen med de KOG-møtene da, at det var ungdommer der som vi faktisk kunne jobbe med parallelt, og å ha en rolle i forhold til. Men det var ikke det».

Denne informanten mente at det var ingen av ungdommen som ble diskutert i KOG som var i målgruppen deres og dermed ikke var aktuelle å jobbe med.

4.2.2 Samhandling på tvers.

Alle informantene snakket positivt om samhandling på tvers av profesjoner og mellom ulike instanser. Men det var en del forskjeller på hvordan de opplever samarbeidet med konfliktrådet. Noen av informantene sa at de har et godt samarbeid og legger vekt på at dette

er viktig for å kunne gjøre en god jobb. De understreket viktigheten av å kjenne hverandre godt for å unngå dobbeljobbing, og at det viktigste opp mot sårbare ungdom er å ikke være så opptatt av strenge rammer, men i større grad bistå hverandre og romme ungdommens behov.

«Man må møte ungdommen der ungdommen er. Og så må man noen ganger ikke se hvor den ene tjenesten stopper og den andre begynner. Også må man bare gjøre.»

En av utfordringene som ble nevnt i dette samarbeidet var at det lett kan bli overlatt mye til en instans om dette ikke er en felles oppfatning fra alle samarbeidspartene. Om det kun er den ene parten som går litt utover egne rammer, kan vedkommende fort bli sittende med alle oppgavene. Samtidig ble det trukket frem at de gangene dette samarbeidet fungerer bra, er dette til en stor fordel for ungdommen som ofte har behov som ikke alltid passer inn i de fastsatte rammene til hver instans.

Andre informanter opplever samarbeidet med konfliktrådet som mer krevende. De understreket at det er noe samarbeide der, men at det var mer av dette før. De kom med utsagn som kan tyde på de har en dårlig erfaring med dette samarbeidet.

«Vi har i hvert fall ikke noe veldig samarbeid å skryte av, og det er ikke klart for meg hvordan det da skal være. I mitt hode så bør de heller være flinke til å anbefale oss mer enn å pushe på den måten»

Her referer en av informantene til at de opplever at konfliktrådet stadig forsøker å få de med som et tiltak inn i ungdomsplanen. Det er uklart for denne informanten hvordan et eventuelt samarbeid skal foregå og hva dette skal inneholde. De opplever samarbeidet med konfliktrådet vanskelig så lenge de stadig blir utfordret på å være med som tiltak, noe de ikke ønsker. Samtidig ser at de at et samarbeid kan være hensiktsmessig om roller og mandat blir tydeliggjort og om samarbeidet blir formalisert. Informantene gav også uttrykk for at konfliktrådet da i større grad må respektere deres standpunkt om et ønske om å ikke delta aktivt inn i konkrete saker. De var tydelig på at de ikke skal være en del av en straffereaksjon.

4.2.3 Felles mål.

Alle informantene hadde en felles målsetning, nemlig ungdommens beste. Men hva som er ungdommens beste og hvilken målgruppe de jobber med, fremkom litt ulikt. Det fremstod som at noen av informantene ikke ser på straffereaksjonene som hjelp.

«Vi er jo et tiltak som skal hjelpe på måte, så må det være en plan for det andre. Det må noen andre drive med.»

Tre av informantene mener at ungdommen som er i målgruppen for straffereaksjonene ikke naturlig faller inn i målgruppen deres. Her trakk de fram blant annet manglende motivasjon som en av faktorene. Samtidig mener de at det ikke er ungdommens beste at et hjelpetiltak skal inngå i straffereaksjonen.

Hos de tre andre informantene var dette ikke en problemstilling, og de pekte på at nettopp denne sårbare gruppen som er vanskelig å fange opp, har en tydelig prioritet som er lederforankret og at dette er en gruppe som ikke skal vente.

Flere gav uttrykk for at dette er en felles målsetning med konfliktrådet noe som gjør samarbeidet lettere og følelsen av å kunne jobbe i samme retning.

«Ja, dem har samme målsetting. Og jeg synes jo at ungdomsoppfølging er noe jeg har blitt tilhengere av.»

En av informantene gav tydelig uttrykk for at hen opplever at ungdomsreaksjonene handler om å hjelpe ungdommen i større grad enn å straffe dem. Her ble det også trukket frem at muligheten til å lage en tett, tverrfaglig plan rundt ungdommen gir mange muligheter til å hjelpe.

«Jeg opplever at det samarbeidet går bra og at man jobber veldig til ungdommens beste. Dem er ikke ute etter å ta ungdommen. Straffe og sånn. Ja, alle vil at det skal gå bra med ungdommen.»

Selv om alle informantene gav uttrykk for at de hadde samme målsetning, gjorde dette stort utslag i hvordan dette påvirker samarbeidet med Konfliktrådet.

4.3 Systemets påvirkning på samarbeidet.

Organiseringen av tjenestene i de ulike kommunene påvirker hvordan samarbeidet, både internt i kommunene og med eksterne, oppleves. I de to kommunene som var med i denne studien er tilbudet til ungdom ulikt organisert og flere av informantene trakk denne organiseringen frem som både fremmende og hemmende i et tverrfaglig samarbeid. Hovedtemaet har tre undertemaer; struktur, ressurser, og tidsperspektiv.

4.3.1 Organisering.

Flere av informantene nevnte hvordan de ulike tilbudene for ungdom er organisert og hvordan dette kan være barrierer i arbeidet. Dette gjaldt både innad i kommunen, men også på tvers av ulike etater. Det ble nevnt både i forbindelse med hvordan de mest sårbare ungdommene fanges opp, og i forbindelse med samarbeid mellom de ulike etatene.

«Men systemisk så er det vel kanskje litt knot med tanke på hvordan man klarer å fange dem opp på en god måte, overføringer og systemer som ikke nødvendigvis snakker med hverandre i forhold til det.»

Ulike systemer ble trukket frem som en av barrierene i dette samarbeidet. Dette kom flere ganger frem da det ble snakket om sårbare ungdom generelt. Når det kom til hvordan de ansatte opplever samarbeidet med konfliktrådet, var det ulike lovverk som spesielt ble trukket frem.

«Noe lovverk eller føringer som tar ned barrierer [...] det hadde vært fint å ha hatt et samlende lovverk som måte økte handlingsrom for samhandling, og istedenfor så har vi en del barrierer.»

Mangelen på samlede og sentralt lovverk oppleves som utfordrende og vanskeliggjør det tversektorielle samarbeidet. Dette gjør handlingsrommet for samhandling mindre, og samarbeidet på tvers vanskeligere. Å kunne håndtere det informantene kalte «systemet» var gjentagende tema. De refererte flere ganger til hvordan organiseringen av tilbudet i egen kommune skaper barriere, og at de ikke alltid er like gode til å snakke sammen. Noen finner måter å håndtere dette på selv om de opplever dette som krevende. Andre informanter var mer

opptatt av hvordan de mener at ungdomsreaksjonene er organisert, og stilte spørsmålsteget rundt organiseringen av denne.

«Det jeg har tenkt er jo at når de ikke har noen tiltak inne å jobbe med det de gjør. Skulle det vært organisert på en måte litt tydeligere da. Hva var tiltakene, og hva er det de har av muligheter? Er det noe de skulle hatt inn under sin paraply?»

Det var flere informanter som trakk frem at konfliktrådet ikke har egne tiltak og setter spørsmålsteget ved dette. Det ble nevnt at det er få klare føringer for hvordan dette samarbeidet skal organiseres, og hvem konfliktrådet skal samarbeide med.

De fleste informantene snakket om omorganisering i kommunen, og i egen avdeling, som på ulike måter berører samarbeidet med andre. Omorganiseringene har ført til at de får flere og andre oppgaver og samarbeidspartnere. Noen opplever dette som positivt, mens for andre oppleves dette som negativt. De opplever at de nå jobber med ungdom som er utenfor deres målgruppe. Andre informanter opplever at de organiserer seg litt bort fra enkelte målgrupper som kan være vanskelig å komme i kontakt med.

«Vi skal være et lavterskeltilbud, men på grunn av de ulike reformene så kommer veldig mye hit, ikke bare fra konfliktråd og kriminalomsorg, men det kommer veldig mye fra barnevern»

4.3.2 Ressurser.

Ressurser er ofte et tema når det kommer til kommunale forebyggende tjenester, og dette gjaldt også hos mine informanter. Når det er knapphet på ressurser, kan det være vanskelig å skulle bruke disse inn i et tverrsektorielt samarbeid om man ikke ser at man får noe igjen for dette.

«For meg er dette en billig løsning. Ja, fordi det ikke er lagt noe egne ressurser inn i det, og det er satsa på det samme matfatet som da BUP, barnevern og andre»

Informanten dette sitatet er hentet fra gav et tydelig uttrykk for at konfliktrådet «spiser» fra deres ressurser. Vedkommende var tydelig på at det sammen med innføringen av

straffereaksjonen burde ha fulgt med ekstra ressurser. Det var flere informanter fra samme kommune som har den samme oppfatningen. Begge disse informantene jobber i en kommune som ikke ønsker å delta direkte inn i ungdomsreaksjonene i et tverrfaglig samarbeid. De sa samtidig at de kunne bidratt inn med tiltak om de hadde fått ressursene til dette.

«Om man spyttet inn de pengene det ville koste å ansette kanskje tre- fire som jobbet intensivt med både de og andre ungdommer»

Det kom tydelig frem at mangel på ressurser er noe de ser på som en utfordring i dette samarbeidet. Andre informanter adresserte den samme utfordringen, men er mer positiv til et samarbeid.

«Det er ingen som har nok kapasitet, det ingen som ikke har venteliste, det er ingen som ikke har for mye å gjøre. Det er jo ingen i hjelpeapparatet som ikke har ubrukelig folk på lønningslisten. Men vi er nødt til å være mennesker, så må vi bare møte menneskene der de er, også må vi bare gjøre det som skal gjøres. Og være det som skal være. Men det må være ett samarbeidsprosjekt»

Her er ungdommens beste satt i mer i fokus, og informanten ser tydeligere at et tverrfaglig samarbeid kan gagne alle.

4.3.3 Tidsperspektiv.

Tidsperspektivet er viktig i arbeidet med sårbare ungdommer. Det ble trukket frem at det er utfordrende at det tar lang tid fra lovbruddet er begått til straffereaksjonene settes i gang. Det er dermed ikke lenger høyaktuelt for ungdommen å jobbe med dette etter så lang tid.

«Jeg opplever kanskje noen ganger at vi kommer inn litt sent etter at de er tatt med noe. Jeg skulle ha vært inne dagen etterpå»

De pekte på at motivasjon er en ferskvare og at vinduet for å kunne ta imot hjelp lukker seg raskt. Samtidig rapporterte flere informanter at de opplever at det går raskt fra konfliktrådet mottar saken til ungdommen er i gang med straffereaksjonen.

«Jeg synes de er ganske kjappe i konfliktrådet. Men før, fra hendelsen skjedde til man har det møtet. Det kan gå ganske lang tid»

En annen informant trakk frem utfordringen med at de har vært inne tidlig og jobbet målrettet med ungdommen. De har opplevd at de var ferdig og har avsluttet saken når konfliktrådet tok kontakt for å ha tiltak inn i ungdomsplanen. Dette kan på mange måter føles meningsløst både for ungdommen og hjelpeapparatet.

«Noe annet som er litt viktig, er dette med sånn tidsforsinkelse. De kommer jo med et par saker hvor det viser seg at fordi at reaksjonen kom så sent, så hadde vi allerede jobbet med de det angikk i forhold til akkurat den samme hendelsen som utløste at det ble en kriminalsak»

Dette er en utfordring som kun ble nevnt i en av kommunene.

5.0 Diskusjon

5.1 Diskusjon av resultater.

Diskusjon handler om å drøfte hvordan resultatene besvarer problemstillingen sett opp mot tidligere forskning og teori (Lerdal, 2020, s. 55). Som nevnt under metodekapittelet bygger mine resultater på intervjuer med seks informanter fra to ulike kommuner. Begge kommunene har erfaring med samarbeid med konfliktrådet, men en av kommunene har nå bestemt seg for at de ikke bidrar inn i straffereaksjonene med tiltak til ungdommen. Informantene i hver av de to kommunene var påfallende samstemte i beskrivelsen av sin opplevelse av samarbeidet med konfliktrådet. Dette er bakgrunnen for at det i den videre drøftingen ofte blir skilt mellom hvilke kommuner informantene kommer fra.

5.1.1 Ulike tilnærminger for å hjelpe sårbare ungdom.

Frivillighet, god motivasjon hos ungdommen og god kjennskap til hverandre er noe alle informantene anser som viktig i samarbeidet med konfliktrådet. I denne studien kommer det frem at informantene i de to ulike kommunene har forskjellige tilnærminger til hvordan man best kan hjelpe sårbare ungdom. Denne forskjellen påvirker hvordan de opplever samarbeidet med konfliktrådet.

Alle informantene i denne studien er enige i at den beste forutsetningen for å hjelpe ungdom er når dette er frivillig fra ungdommens side. Dette ligger også til grunn for straffereaksjonene og et av kriteriene er at dette er samtykkebasert og at ungdommen viser en motivasjon til å endre livsstil (Meld. St. 39 (2020-2021), s. 24). Det kom frem hos en av informantene at selv om ungdom har samtykket til straffereaksjonen, kan det oppleves som tvang for ungdommen da alternativet til straffereaksjonen kan fremstå som verre. Det kom også til uttrykk at selv en oppfordring til ungdommen fra konfliktrådet om å frivillig ta imot hjelp fra lavterskeltilbudene, kan oppleves som tvang. Dette kan handle om den skjeve maktbalanse ungdommen kan oppleve i møte med konfliktrådet. Samtidig er det viktig for noen av informantene at de ikke vil assosieres med noe som har med straff å gjøre, og at deres tilbud skal være på ungdommens premisser. Informantens klare skille mellom hjelp og straff støttes av Prescott (2013, s. 72) som sier at straff er straff, og i det øyeblikket rehabilitering begynner å se ut som straff vil det ikke komme til å fungere. Dette kan vanskeliggjøre samarbeidet mellom lavterskeltilbud og konfliktrådet. I kommunen hvor dette ble problematisert sa de at

det er utfordrende når konfliktrådet sender ungdom til deres tilbud selv om de ikke er med som et tiltak i planen. Ulike arbeidsmetoder kan være en hemmende faktor i et tverrfaglig samarbeid (Helsedirektoratet, 2021, s. 15). Innenfor psykisk helse er søkelyset på behandlingsintervensjoner, mens det innenfor justissektoren i større grad brukes korrigerende intervensjoner (Stathis & Martin, 2004). Det er et grunnleggende menneskerettslig prinsipp at behandling skal være frivillig. Sett i lys av dette kan samarbeid mellom lavterskeltilbud for rus og psykisk helse og konfliktrådet som representant for straffegjennomføring være vanskelig. Dette er også nevnt som foreløpige funn av kjernegruppen for utsatte barn og unge (Prop. 139 L (2022-2023), s. 46). Samtidig som informantene i den ene kommunen var tydelig på at de er et frivillig tilbud og ikke ønsker å bli assosiert med straff, sa samtlige informanter i den andre deltagende kommunen at de ser flere positive elementer med tvangsperspektivet. De pekte på at dette er ungdom som er sårbare, som har et behov for tverrfaglig oppfølging for å kunne hjelpes, og som ikke kommer frivillig. Dette er ungdom som de ellers ikke kommer i kontakt med. Selv om dette er et lavterskeltilbud, ser de at det kan være en høy terskel for å ta den første kontakten. Informantene i denne kommunen bruker tiden under straffegjennomføringen til å bygge en relasjon til ungdommen. De opplever stadig at ungdom som tidligere har vært i samtaler hos dem under en straffegjennomføring, selv tar kontakt etter endt straffegjennomføring. For denne kommunen er muligheten til å bygge denne relasjonen til ungdom det er vanskelig å komme i en hjelperposisjon til, avgjørende for samarbeidet med konfliktrådet. Ord (2009, s. 44) argumentere for at det er et skille mellom fysisk tilstedeværelse og deltagelse. Ungdom kan være tilstedte fordi de ikke har et valg, men de kan alltid velge om de skal delta eller ikke. Han mener diskusjonen i større grad burde handle om å muliggjøre et engasjement og gjøre ungdom i stand til å engasjere seg. I denne studien kan se det ut som om de ansatte i kommunen som samarbeider med konfliktrådet i større grad klarer å engasjere ungdommen til en deltagelse.

Motivasjon og tvang kontra frivillighet er tett knyttet sammen, men skiller seg likevel fra hverandre på noen områder. Elementet av tvang vil være stabilt gjennom hele straffegjennomføringen, mens motivasjon er noe som stadig er i endring. Uttrykket «*motivasjon er en ferskvare*» viser til nettopp den endringen, og at motivasjonen må holdes ved like. Det var store forskjeller på hvordan ungdommens motivasjon til en endring påvirker hvordan informantene opplever samarbeidet med konfliktrådet. De er alle enig om at ungdom som gjennomfører en straffereaksjon ofte ikke er de som er mest motiverte til å gjennomføre et endringsarbeid sammen med informantene. Dette samsvarer med funn Nordlandsforskning

har gjort (Andrews & Eide, 2019, s. 179). En av kommunene var tydelige på at denne gruppen ungdom ikke er mottagelig for hjelp, at de ikke kommer i posisjon til ungdommen og at ungdommen ofte ikke møter til avtaler. De gav uttrykk for at det ikke er mulig å skape motivasjon hos ungdom som ikke er der frivillig. Informantene i den andre kommunen fortalte om det motsatte. De fortalte at ungdommen underveis blir engasjerte, og møter pliktoppfyllende til alle avtaler. De fortalte også at ungdom som ikke selv ser at de trenger hjelp, kan komme til denne erkjennelsen underveis i arbeidet. Dette motiverer de ansatte til et videre samarbeid med konfliktrådet. Ambivalens, endringsmotstand og tilbakefall er naturlige elementer i endringsarbeid med ungdom. Ansattes forståelse av denne motivasjonen kan få konsekvenser for behandlingen (Biong & Ytrehus, 2018, s. 149). Informantene som samarbeider med konfliktrådet om tiltak, trakk også frem de ansattes tro, vilje og motivasjon til å jobbe med akkurat denne målgruppen som en viktig faktor. De var tydelige på at disse ungdommene er følsomme på hvordan hjelpeapparatet møter dem og fanger fort dobbeltkommunikasjon. Det er en påfallende sammenheng mellom de som mener at det ikke er mulig med endring for denne målgruppen og dermed ikke klarer å engasjere dem, og de som tror på en endring og som samtidig klarer å engasjere ungdommen. Nordlandsforskning sin evaluering av straffereaksjonene peker på at det er en del instanser som har lite erfaring med og kunnskap om ungdom i den kategorien som får ungdomsoppfølging og ungdomsstraff, noe som har betydning for hvordan de møter ungdommen (Andrews & Eide, 2019, s. 177). Prescott (2013, s. 78) er klar på at for å hjelpe denne målgruppen trengs «det en passende tankegang, et passende tankesett, et passende hjertesett, den rette ånden, den rette holdningen og den rette intensjonen». Hvem man er i møte med ungdommen vil umiddelbart være åpenbart for de som skal motta hjelpen. Om vi går inn med en holdning preget av aksept og medfølelse, kommer vi lenger enn om vi forsøker å fikse ting eller straffe dårlig oppførsel (Prescott, 2013, s. 78). En metaanalytisk studie gjort av (Goense et al., 2016, s. 111) viser at behandlingsintegritet er en betydelig moderator for reduksjon av ungdoms antisosiale adferd, som rusmisbruk og kriminalitet, etter en intervensjon. Behandlingsintegritet er behandlerens evne til fleksibilitet når det gjelder å treffe klienten behov, evne til å omsette en terapeutisk modell eller teori til praksis eller evne til fokusskifte under behandlingen. Samtidig viser denne studien at kun en tredel av intervensjonen hadde en høy behandlingsintegritet. Dette kan tyde på at det er en vanskelig oppgave å levere en intervensjon med høy integritet for ungdom da det er mange ulike faktorer som spiller inn (Goense et al., 2016, s. 112). Alle informantene var enig i at det kan være vanskelig å forstå hvilke rammer konfliktrådet jobber under og at straffereaksjonene kan oppleves flytende. Noen av informantene mener

også at det kan være vanskelig for konfliktrådet å ha oversikt over alle de ulike tiltakene i de ulike kommunene. Manglende kunnskap om hverandres ansvar og tiltak gir en risiko for at barn og unge ikke får rett hjelp til rett tid. Ansatte forholder seg ofte til sektor-spesifikke lovverk, og det er viktig at de blir kjent med hverandres lovverk (Helsedirektoratet, 2021, s. 57). Informantene var tydelig på at det er for lite kjennskap til hverandre og bedre kunnskap om hverandre kan bedre et samarbeid. Foreløpige funn fra Kjernegruppen for utsatte barn og unge er at velferdstjenestene ikke har nok kjennskap til straffereaksjonene, og at det er usikkerhet knyttet til ansvar, roller, oppgaver og plikten til å delta inn i straffereaksjonene (Prop. 139 L (2022-2023), s. 46). Informantene i kommunen som samarbeider med konfliktrådet trakk frem respekten for hverandres fagfelt og profesjoner som ett positivt element i dette samarbeidet. De opplever at de har et felles mål om å hjelpe ungdommen. Dette støttes av Glavin og Erdal (2020, s. 44) som sier at de ulike etatene må se at de har bruk for hverandres kompetanse. Å ha evnen til selvkritikk og se at andre også har noe å bidra med er en viktig faktor. Ved å ha kjennskap til hverandres fagområder vil et velfungerende samarbeid være lettere. For at den enkelte deltager skal kunne yte noe i samarbeidet, må hen være trygg i gruppen. Informantene i denne kommunen gav uttrykk for at det er nettopp det å se at man bidrar inn med ulik fagkompetanse, har respekt for hverandre og sammen kan utfylle hverandre i å hjelpe ungdommen som bidrar til et positivt samarbeid. Informantene i kommunen som ikke ønsker et direkte samarbeid opplever at konfliktrådet ikke har denne respekten. De opplever at konfliktrådet kommer med bestillinger og klare ønsker om hva de ønsker seg uten en uttrykt forståelse for hvordan det kommunale tilbudet jobber og jobben de hadde gjort inn mot ungdommen før straffereaksjonen. De har også en klar oppfattelse av at konfliktrådet driver med straff, og at man skal skille mellom de som driver med straff og de som driver med hjelp. Dette kan tyde på at manglende kjennskap og respekt for hverandre går begge veier. Det er avgjørende for et godt samarbeid at aktørene har god kjennskap til hverandre. Det er ulikhetene som driver det tverrfaglige samarbeidet videre (Glavin & Erdal, 2020, s. 45). Manglende respekt for hverandres fagfelt kan være hemmende for dette samarbeidet, noe som kommer tydelig til uttrykk gjennom disse informantene.

Prinsippet om frivillighet står sterkere i den ene kommunen enn behovet og nødvendigheten av tverrsektorielt samarbeid. Kommunen som opplever at et samarbeid med konfliktrådet går på tvers av deres faglige vurderinger og prinsipper, viste seg å være den kommunen som også viste dårligst kjennskap til konfliktrådet. Denne kommunen har mer eller mindre kuttet samarbeidet. Informantene i den kommunen som samarbeider med konfliktrådet opplever

dette samarbeidet som positivt og utfyllende til sin egen arbeidshverdag. De pekte på positive opplevelser med ungdommen som en motivasjon til videre samarbeid.

5.1.2 Å samarbeide om sårbare ungdom.

Tverrfaglig samarbeid er en viktig metode i det forebyggende og helsefremmende arbeidet blant ungdom (Haugland, 2009, s. 309). Alle informantene var enig i at sårbare ungdom ofte har behov for en tverrfaglig oppfølging. Begge kommunene deltar i felles samarbeidsforum i kommunen. Det som skiller de to kommunene, er hvordan de bidrar inn i samarbeidsforumene. I denne studien er det lagt vekt på den tverrsektorielle samarbeidsgruppen Koordineringsgruppe (KOG) som konfliktrådet har ansvaret for. Dette er et forum som har som mandat å rådgive påtalemyndighetene rundt ungdommens egnethet til straffereaksjonene ungdomsstraff og ungdomsoppfølging før en påtaleavgjørelse/dom. I tillegg skal den vurdere aktuelle tiltak inn i straffegjennomføringen (Prop.57 L (2013-2014)). En av kommunene sa at de deltar som et rådgivende organ i KOG. De var tydelige på at det aldri diskuteres ungdom i KOG som er i deres målgruppe, men at de med deres kjennskap til kommunes tilbud, kan bidra inn med forslag til aktuelle tiltak. Den andre kommunen opplever dette forumet som er en måte å sikre et godt tverrfaglig samarbeid i kommunen oppimot kommunes ungdom. Informasjon gitt av informantene i denne studien samsvarer med kunnskap som allerede finnes på området. Rus- og kriminalitetsproblematikk blant ungdom er ofte sammensatte, og det er ofte mange ulike instanser som er koblet på. Flere yrkesgrupper vil ha opplysninger som er viktige og nødvendige i en helhetsvurdering. Om denne kunnskapen samles kan den bidra til å utvikle en felles forståelse av hva som er viktig å gjøre (Glavin & Erdal, 2020, s. 21). Begge kommunene bidrar dermed inn på en god måte for å sikre at aktuelle tiltak blir foreslått. Det som er verdt å merke seg er at målgruppen som er aktuell for ungdomsreaksjonene er ungdom i en sårbar livssituasjon som har behov for tverrfaglig oppfølging over tid. Det er verdt å reflektere over at en kommune fortalte at det aldri diskuteres ungdom som de kan jobbe parallelt med. Hva skyldes dette? Handler det om at det er få ungdom i denne gruppen som er motivert til å jobbe for en endring av livsførsel, ulik forståelse av motivasjon, hvilken målgruppe de ulike kommunen jobber mot eller er det andre faktorer? Denne opplevelsen vil uansett påvirke opplevelsen av et samarbeid med konfliktrådet.

Det informantene fra de to ulike kommunene ikke er enig om, er hvordan samarbeidet med konfliktrådet oppleves. Informantene fra kommunen som samarbeider med konfliktrådet er opptatt av at denne gruppen ungdommer krever at man ikke alltid er så opptatt av hva som er min og din jobb. De er bevisst at dette er ungdom som har behov som går på tvers av de formelle rammene hjelpeapparatet jobber under. Stathis og Martin (2004) fant også at unge mennesker innenfor ungdomsrettssystemet har flere behov som krysser tradisjonelle grenser for de ulike etatene. En av utfordringene som ble nevnt i denne forbindelsen er at det må være en enighet om at alle samarbeidspartnere strekker seg. Om det er kun en som går utover egne rammer, vil vedkommende bli sittende med mye jobb. Om gevinsten fra et tverrfaglig samarbeid blir asymmetrisk fordelt, vanskeliggjør dette samarbeidet (Glavin & Erdal, 2020, s. 42). Informantene fra denne kommunen opplever samarbeidet som positivt og nyttig. Informanten fra den andre kommunen opplever samarbeidet med konfliktrådet som mer krevende. De mener at det er noe samarbeid der, men aldri på individnivå. Det kom frem at det var mer samarbeid tidligere, og de er usikre på hvilken form et eventuelt videre samarbeid skal ha. Informantene fra denne kommunen beskrev forhold som kan antyde at de har en del dårlige erfaringer med samarbeidet fra tidligere. De er positive til et overordnet samarbeid, men at roller og mandat da må tydeliggjøres og formaliseres. På en annen side fant Hansen et al. (2020) at nye strukturer ikke er tilstrekkelig for å lykkes i et bedre samarbeid, men at man også må utvikle samarbeidskultur- og praksis (Hansen et al., 2020, s. 11). Det kan fremstå som om samarbeidskulturen mellom denne kommunen og konfliktrådet har bidratt til å skape misforståelser som har resultert i at samarbeidet har blitt avsluttet. For å bedre dette samarbeidet er viktig med dialog, forståelse og et forsøk på å etablere fellesnevner for samarbeidet (Eriksen, 2001, s. 64).

En måte å jobbe med en felles samarbeidskultur er å se mot en felles målsetting. En felles målsetning er et av de viktige kjennetegnene i definisjonen på samarbeid (Melby & Bachke, 2021, s. 139). Det som kom frem fra alle mine informanter var at alle har ett felles mål; å hjelp ungdommen. Men det viste seg at det er noe uenighet om hva som er ungdommens beste og hvilken vei man skal gå for å nå målet. Informantene fra en av kommunene er tydelig på at de mener at straffereaksjonene ikke er en hjelp og at det må være tydelige skiller mellom de som hjelper og de som straffer. Samtidig mener de at målgruppen konfliktrådet jobbet med ikke naturlig samsvarer med målgruppen de jobber med. Deres standpunkt er at ungdom som ikke oppsøker og ønsker hjelp selv, ikke er mulig å hjelpe. På den andre siden svarte informantene i den andre kommune at akkurat denne gruppen ungdommer, som de ellers ikke

kommer i kontakt med, er en prioritert gruppe som ikke skal vente. Dette er tydelig lederforankret. De mener at en felles målsetning med konfliktrådet er noe som gjør jobben lettere. De opplever at straffereaksjonen i større grad handler om å hjelpe ungdommen enn å straffe dem. Gjennom ett felles mål oppstår et forpliktende vi-subjekt som styrker den sosiale forbindelsen (Melby & Bachke, 2021, s. 139). I denne studien kan det virke som den ene kommunen har klart å finne frem til samarbeidets to kjernekjennetegn sammen med konfliktrådet, felles mål og vi-subjektet, mens en kommune ikke har klart dette.

5.1.3 Systemets påvirkning på samarbeidet.

Overordnede faktorer som organisering, ressurser og tidsbruk påvirker hvordan de ansatte opplever samarbeidet med konfliktrådet. Hvordan tilbudet er organisert i de ulike kommunene kan oppleves som barriere i det tverrfaglige samarbeidet. Informantene pekte på at organiseringen kan vanskeliggjøre samarbeidet både internt i kommunen, men også med eksterne samarbeidspartnere. Her er mangelen på kommunikasjon en faktor som ble trukket frem. Kommunikasjon er essensen i alt samarbeid. Faktorer som kunnskap, erfaringer, holdninger og motivasjon blant deltagerne vil spille en viktig rolle i det tverrfaglige samarbeidet (Glavin & Erdal, 2020, s. 64). Manglende kommunikasjon mellom de ulike etatene vanskeliggjør ett tverrfaglig samarbeid. Begge kommunene har vært gjennom flere omorganiseringer de siste årene, noe som førte til endringer i hvordan de jobber og hvem de har som målgruppe. Informantene i den ene kommunen mener at omorganiseringen førte til et bedre samarbeid med andre, men at det er vanskeligere å nå litt eldre ungdom. Den andre kommunen opplever at omorganiseringen gjorde at de fikk inn ungdom fra flere andre aktører som konfliktrådet og barnevernet. Bekymringen rundt dette er at de opplever at de ikke lenger er et lavterskeltilbud til kommunes ungdom. Tverrfaglig samarbeid kan defineres som samarbeid mellom ulike faggrupper og profesjoner om en felles utfordring eller et problem, mot et felles mål (Glavin & Erdal, 2020, s. 28). Om målgruppen til de ansatte stadig er i endring, og de ansatte må forholde seg til ulike organiseringsformer, kan dette utfordre et tverrsektorielt samarbeid.

Ulikt lovverk på tvers av de ulike profesjonene er en kjent utfordring for tverrsektorielt samarbeid (Helsedirektoratet, 2021, s. 57). Dette var også noe informantene i denne studien pekte på. De opplever mangelen på samlende og sentrale lovverk som barrierer i samarbeidet med konfliktrådet. De undersøkelsene som tidligere er gjort på dette området som Statens

undersøkelseskommissjon for helse- og omsorgstjenesten (Ukom, 2020) og Fafo rapporten «Trøbbel i grenseflatene» (Hansen et al., 2020) peker begge på ulikt lovverk innad i kommunen eller blant ulike instanser innen helse- og omsorgstjenester som barrierer. Det mine informanter pekte på i denne studien er utfordringene med et tverrsektorielt samarbeid mellom velferdstjenester og justissektoren. Dette er lovverk og forskrifter som i større grad kan stå i et spenningsforhold til hverandre. På en annen side er nasjonal veileder klar på at kommunale tjenesteutøvere er forpliktet til å delta i ungdomsoppfølgingen med tiltak (Helsedirektoratet, 2022, s. 20).

Det var flere informanter som undrer seg over organiseringen til konfliktrådet, og at de ikke har egne tiltak til straffegjennomføringen. Dette kom fra informantene som ikke ønsker å samarbeide med konfliktrådet om konkrete tiltak. I lovarbeidet kommer det frem at blant annet kommunale tjenesteutøvere skal bidra inn med tiltak. Men for å sikre en individuell tilpasset plan til hver ungdom, er det ikke utover dette lovfestet hvem dette skal være (Prop.57 L (2013-2014)). Her kan det se ut som om hensynet til en individuelt tilpasset plan kan komme i veien for tydeligere rammer for hvem som er forpliktet til et samarbeid med konfliktrådet.

Tverrfaglig samarbeid er ofte ressurskrevende, og det kan være vanskelig å prioritere dette når arbeidsoppgavene står i kø. Dette kan være ekstra utfordrende om gevinsten er asymmetrisk (Glavin & Erdal, 2020, s. 42). Informantene fra kommunen som ikke samarbeider med konfliktrådet gav uttrykk for at konfliktrådet «spiser fra deres matfat», og at det burde ha vært tilført ekstra ressurser da straffereaksjonen ble innført. Det kom tydelig frem at manglende ressurser og liten gevinst er en utfordring i samarbeidet med konfliktrådet. En av informantene sa at de kan jobbe med denne målgruppen om det følger med ressurser til dette. Denne informanten jobber i kommunen som ikke ønsker å samarbeide med konfliktrådet i forbindelse med tiltak fordi det er et frivillig tilbud og som mener at ungdom som ikke er motivert ikke er mulig å hjelpe. Dette kan tyde på at bakgrunnen for at de ikke ønsker å bidra inn i ungdomsreaksjonene med tiltak er sammensatt. Manglende ressurser ble nevnt av mange av informantene, men informantene som samarbeider med konfliktrådet om tiltak, ser hvilken gevinst dette samarbeidet har både for dem og for ungdommen. Dermed oppleves dette samarbeidet som meningsfullt og positivt. Manglende ressurser er nevnt som barrierer innenfor samarbeidsteori (Glavin & Erdal, 2020, s. 42) og er også nevnt som et foreløpig funn av kjernegruppe for utsatte barn og unge (Prop. 139 L (2022-2023), s. 46).

Tid er viktig og spesielt viktig når vi snakker om barn og unge. Ungdom har et tidsperspektiv som kjennetegnes av her og nå. Flere av informantene trakk frem at det er utfordrende at det tar lang tid fra kriminaliteten blir begått til straffereaksjonen settes i gang. De trakk frem at det ikke lenger er høyaktuelt å jobbe med problematikken etter så lang tid. Dette støttes også av forslaget til endringer i konfliktrådsloven som sier at forbedringer av ungdomsreaksjonene blant annet har som formål å sikre raskere iverksettelse av straffen (Prop. 139 L (2022-2023), s. 10). Informantene begrunnet også dette med at motivasjon hos ungdom er ferskvare. Ungdommen kan være motivert når krisen oppstår, men den kan dale etter som tiden går. Biong og Ytrehus (2018) poengterer at motivasjon er sentral i endringsarbeid, og at ambivalens er en naturlig faktor i dette arbeidet. Tidsperspektivet henger dermed sammen med hvor motivert ungdommen er til et endringsarbeid, og informantenes opplevelse av hvor nyttig samarbeidet med konfliktrådet er. Informantene opplever at samarbeidet med konfliktrådet kunne ha vært mer hensiktsmessig om de hadde kommet tidligere inn i bildet. En av informantene sa at hen opplever at det går kort tid fra konfliktrådet mottar saken til straffen er i gang. En annen informant trakk frem problemstillingen hvor de allerede har vært inne og jobbet med ungdommen rundt lovbruddet. Når konfliktrådet får saken og tar kontakt for et tiltak rettet mot ungdommen, har de allerede avsluttet saken. Denne informanten opplever at i slike saker er et samarbeid lite meningsfullt for dem.

Denne studien viser at ansatte i kommunalt lavterskeltilbud har ulike opplevelser av samarbeidet med konfliktrådet i gjennomføring av ungdomsstraff og ungdomsoppfølging. Samtidig viser studien at om viljen og kompetansen til samarbeid er tilstedte, er et tverrsektorielt samarbeid mellom velferds- og justissektoren godt mulig å få til på en god og konstruktiv måte til beste for ungdommene.

5.2 Metodediskusjon.

Hvordan kan man vurdere kvaliteten på kvalitativ forskning? Vurdering av forskningens kvalitet er basert på begrepene reliabilitet, validitet og generalisering. Dette er begreper som opprinnelig er hentet fra kvantitativ forskning, og begrepene reliabilitet og validitet har ett annet innhold i kvalitativ forskning (Thagaard, 2018, s. 19). I metodeteori brukes begrepene reliabilitet/ pålitelighet, validitet/gyldighet og generaliserbarhet/overførbarhet om hverandre innen kvalitet på kvalitativ forskning. I denne studien er begrepene pålitelighet, gyldighet og overførbarhet brukt. I kvalitative studier er forskerens rolle og integritet avgjørende for

kvaliteten på forskningen og de etiske beslutninger som tas gjennom alle prosessene i forskningen. Viktigheten av forskerens integritet øker i forbindelse med intervjuer da intervjueren selv er det viktigste redskapet for innhenting av informasjon (Kvale et al., 2015, s. 108).

5.2.1 Pålitelighet

Studiens pålitelighet handler om studiens data, hvordan denne er samlet inn og hvordan de bearbeides (Johannessen et al., 2016, s. 229). I kvalitativ forskning kan man ikke gjenta en studie og få det samme resultatet, da forskningsprosessen er nært knyttet til forskerens påvirkning på prosessen. Forskerens fremgangsmåte og fortolkninger vil alltid ha betydning for hvilket datamaterialet som produseres og hvilke funn som fremkommer (Leseth & Tellmann, 2018, s. 16).

I denne studien er det brukt semistrukturerte intervjuer. Intervjuet er en samtale mellom forsker og informant som begge påvirker prosessen. Som ungdomskoordinator i konfliktrådet står jeg daglig i utfordringen rundt tverrfaglig samhandling, noe som kan ha preget mine intervjuer. Å intervju de ansatte i kommunen som ikke ønsker å være en del av straffegjennomføringen var vanskeligere enn antatt. Under disse intervjuene måtte jeg være ekstra bevisst på å få frem deres opplevelser, og ikke komme med motargumenter. Det kan likevel ikke utelukkes at jeg har påvirket intervjuene og hva de ulike informantene har valgt å dele med meg.

Det er viktig å gi leseren en inngående beskrivelse av konteksten og en åpen og detaljert fremstilling av fremgangsmåten (Johannessen et al., 2016, s. 230). Viktige mål for studiens pålitelighet er refleksivitet og transparens. Refleksivitet og transparens handler i stor grad om studien beskriver hvordan forskeren redegjør for de ulike avgjørelsene i forskningsprosessen (Leseth & Tellmann, 2018, s. 17).

Det er i denne studien beskrevet hvordan informantene ble rekruttert og det er gitt en beskrivelse av informantene. Intervjuene ble tatt opp på lydfil og senere fullstendig transkribert for å sikre at all informasjon informantene gav, kom frem. En svakhet ved denne studien er at det ikke var to stykker som kunne kvalitetssjekke transkriberingene opp mot lydfile. Min forforståelse vil påvirke analysearbeidet og diskusjonen, men det er gjort rede

for min forforståelse for å sikre mest mulig transparens. For å øke påliteligheten i denne studien ble alle de transkriberte intervjuene sendt til min veileder sammen med innledende koder. På denne måten kunne vi sikre at min forforståelse ikke påvirket analysearbeidet i for stor grad.

5.2.2 Troverdighet

En vanlig definisjon på troverdighet er spørsmålet «måler vi det vi tror vi måler?». Dette er også kalt intern validitet. For at en studie skal være troverdig må det være en sammenheng mellom det fenomenet som studeres og de dataene som er samlet inn (Johannessen et al., 2016, s. 230). En måte å undersøke en studies troverdighet er å se kritisk på hvor datamaterialet er hentet fra. Er de riktige informantene intervjuet og de riktige spørsmålene stilt for å kunne besvare problemstillingen (Leseth & Tellmann, 2018, s. 18)? For at leseren skal kunne vurdere troverdigheten i denne studien er hovedtrekkene ved intervjuguiden beskrevet. En annen måte å øke studiens troverdighet på er å tilbakeføre resultatene til informantene for å få bekreftet resultatene. Der dette ikke er mulig kan man la en annen kompetent person analysere de samme datamaterialene for å se om de kommer frem til de samme resultatene (Johannessen et al., 2016, s. 230).

I denne studien er det ikke gjort en responsvalidering, men resultatene sammen med de transkriberte intervjuene er gjennomgått av min veileder. I innspurten av denne masteroppgaven kom proposisjon 139 L (2022-2023) ut. Der refereres det til et tverrdepartementalt samarbeid som har gitt barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, helsedirektoratet og Sekretariatet for konfliktrådene i oppdrag å utrede hindringer for tverrsektorielt samarbeid, og velferdstjenestenes deltagelse under gjennomføringen av ungdomsstraff og ungdomsoppfølging. Denne utredningen er ikke ferdigstilt, men de har kommet med noen foreløpige funn. Alle funnene de referer til samstemte med mine temaer i analysen. Dette kan vise at mine funn er valide, men det kan også skyldes at min forforståelse har preget min analyse.

5.2.3 Overførbarhet.

Overførbarhet handler om hvor vidt et forskningsprosjekt kan overføres til andre sammenhenger og utvalg (Leseth & Tellmann, 2018, s. 18). I hvor stor grad kan mine funn overføres til ansatte i andre kommuner? For å kunne svare ut dette er det viktig at forskeren

gir en grundig beskrivelse av konteksten forskningen er gjort i. En tolkning som utvikles i en kontekst kan overføres til andre gjennom den teoretiske forståelsen i studien. Formålet med kvalitativ forskning dreier seg om å få frem variasjon, og overførbarheten foretas analytisk (Leseth & Tellmann, 2018, s. 18). Kvale et al. (2015, s. 291) argumenterer for at det er mottakeren av informasjonen som avgjør om et resultat kan overføres til en ny situasjon ut ifra hvor god beskrivelsen av saken er.

Denne studien bestod av seks informanter i to ulike kommuner, og beskrivelsene og forståelsene som kommer frem i denne konteksten lar seg vanskelig overføre til andre ansatte i kommunalt lavterskeltilbud. På en annen side kan denne studien bidra til kunnskap til leseren om hvordan disse ansatte opplever samarbeidet med konfliktrådet som igjen kan føre til refleksjoner og være med på å sette dette på agendaen, både for de kommunale lavterskeltilbudene og konfliktrådet. En av svakhetene i denne studien er at informantene kommer fra to ulike kommuner med svært forskjellige tilnærminger til samarbeidet med konfliktrådet. Det kunne ha vært hensiktsmessig og tatt med en tredje kommune som kanskje kunne ha nyansert dette bildet. Samtidig er det en styrke at jeg har med informanter som tidligere har samarbeidet med konfliktrådet, men har avsluttet dette samarbeidet. På denne måten har jeg fått et rikt datamateriale.

6.0 Relevans for psykisk helsearbeid og videre forskning.

Denne studien har gitt en beskrivelse av hvordan ansatte i kommunalt lavterskeltilbud kan oppleve samarbeidet med konfliktrådet. Den viser at det er svært ulike erfaringer rundt dette samarbeidet. For å kunne hjelpe sårbar ungdom som begår kriminalitet best mulig og forebygge ny kriminalitet, er det nødvendig å komme med gode tiltak for å bedre samarbeidet. Et tverrfaglig samarbeid er et av de viktigste elementene i psykisk helsearbeid. Psykisk helsearbeid omfatter arbeid på systemnivå som helsefremmende og forebyggende arbeid, opplysningsarbeid og annet arbeid for å motvirke stigmatisering og diskriminering (Sosial- og Helsedirektoratet, 2007). Arbeidet med sårbare ungdom gjennom ungdomsstraff og ungdomsoppfølging er et viktig område for psykisk helsearbeid for å unngå utenforskap og marginalisering videre i livet. Det kommer tydelig frem at om ungdomsreaksjonene skal fungere etter intensjonen må det kontinuerlig jobbet for et godt tverrfaglig samarbeid. En tverrfaglig tilnærming er nødvendig for å møte de ulike og skiftende behovene til unge mennesker innenfor rettssystemet (Stathis & Martin, 2004). Det er nødvendig at alle aktørene i de ulike deler av psykisk helsearbeid feltet ser at vi må jobbe sammen for å hjelpe disse ungdommene på best mulig måte. Omdal og Barsøe (2021) beskriver samarbeidskompetanse som noe som krever mye av den enkelte medarbeider og må læres. Ledelsen i hver enkelt organisasjon må se sitt ansvar og iverksette tiltak for å oppnå kompetanse i tverrfaglig samarbeid.

Det er ikke mulig å konkludere med noe ut fra denne studien, men den gir en beskrivelse av hvordan samarbeidet kan oppleves, beskrives og forstås for de ansatte. Denne studien kan brukes videre til refleksjon og diskusjon om hvordan man kan løse utfordringene ved tverrsektorielt samarbeid med ungdom som gjennomfører en straffereaksjon.

For videre forskning er det viktig å undersøke hvilke erfaringer ungdommen selv har med dette samarbeidet. Det er de som står i sentrum for dette samarbeidet og deres opplevelser er viktig å ta med seg i det videre arbeidet. Denne studien anbefales å sees i sammenheng med utredningen det tverrdepartementale samarbeidet har gitt barne-, ungdoms-, og familiedirektoratet, helsedirektoratet og Sekretariatet for konfliktrådene for å undersøke det tverrsektorielle samarbeidet og velferdstjenestenes deltagelse under gjennomføringen av ungdomsstraff og ungdomsoppfølging. Samlet sett kan dette gi en god indikator for videre forskning.

7.0 Avslutning.

Hensikten med denne studien har vært å beskrive ansatte i kommunalt lavterskeltilbud sin opplevelse av samarbeidet med konfliktrådet rundt ungdom som gjennomfører ungdomsoppfølging og ungdomsstraff. Resultatene viser at det var ulike opplevelser av samarbeidet. Det var ulike opplevelser av hvordan hjelpen best kan gis til denne sårbare ungdommen, hvordan samarbeidet fungerer og hvordan systemet påvirket dette samarbeidet.

Det som var fellesnevner var at alle informantene opplevde uklarhet i hvilke rammer konfliktrådet hadde, hva som var rammene for straffereaksjonene, og hvilken rolle de hadde. De opplevde at kjennskapen til hverandre var for dårlig. Ved å styrke kjennskapen kan samarbeidet forbedres. Det var også enighet i at straffereaksjonen kom alt for sent i gang, og at de ville ha opplevd et mer meningsfullt samarbeid om alle var tidligere på banen etter at lovbruddet hadde skjedd.

Informanter i kommunen som ikke lenger samarbeider med konfliktrådet om gjennomføring av straffereaksjonene trakk frem at de er et frivillig tilbud og ikke ønsker å bli assosiert med straff. Dette til tross for at nasjonal veileder er tydelig på at kommunale velferdstjenester skal delta inn i ungdomsreaksjonene med tiltak. De var klare på at straff er straff og hjelp er noe annet. Dette kan tyde på at de har for lite kjennskap til ungdomsreaksjonene og intensjonen med dem. Informantene i kommunen som samarbeider med konfliktrådet trakk frem at tvangsperspektivet gjør det mulig for de å komme i kontakt med ungdom de ellers ikke ville kommet i kontakt med, og dette gir de en mulighet til å bygge relasjoner som de kan dra nytte av etter endt straffegjennomføring. Nordlandsforskning sin evaluering av straffereaksjonene peker på at det er en del instanser som har lite erfaring med og kunnskap om ungdom i den kategorien som får ungdomsoppfølging og ungdomsstraff, noe som har betydning for hvordan de møter ungdommen (Andrews & Eide, 2019, s. 177).

Informantene som ikke samarbeider trakk frem et uklart lovverk, manglende ressurser og lite respekt for deres profesjon i samarbeid med konfliktrådet. Dette til tross for at nasjonal veileder er klar på at de skal bidra inn med tiltak. Dette kan være et uttrykk for at deres lokale retningslinjer om frivillighet ikke samstemmer med nasjonal veileder. Med utgangspunkt i informantenes beskrivelser kan det tolkes som om en av kommunen i denne studien har hatt dårlige erfaringer med samarbeidet med konfliktrådet. Deres opplevelser samstemmer med nesten alle punktene Glavin og Erdal (2020) nevner som hemmende faktorer i et tverrfaglig

samarbeid. Dette kan ha ført til standpunktet om at de ikke lenger ønsker å samarbeide med konfliktrådet om gjennomføring av straffereaksjonene. Dette kan føre til at ungdom under straffegjennomføring ikke får det tilbudet de har krav på. Den andre kommunen har derimot en motsatt opplevelse av samarbeidet. Deres opplevelser samstemmer med Glavin og Erdals (2020) sine fremmede faktorer for et tverrfaglig samarbeid. Dette gjorde at de opplevde samarbeidet som konstruktivt og var et godt middel for å kunne hjelpe sårbare ungdom.

Litteraturliste:

- 0-24 samarbeidet. (2017). *En innsats for barn og unge*, . Hentet 25.02.23 fra https://0-24-samarbeidet.udir.no/wp-content/uploads/2019/01/0-24-Samarbeidet_Strategi.pdf
- Andrews, T. & Eide, A. K. (2019). *Mellom hjelp og straff- fungerer nye straffereaksjoner for ungdom etter intensjonen?* (NF-Rapport 2/2019). Nordlandsforskning. <https://www.nordlandsforskning.no/sites/default/files/files/NF-rapport%202-2019.pdf>
- Bakken, A. (2022). *Ungdata- rapport 2022* (Nova Rapport 5/22). Velferdsforskningsinstituttet NOVA,. <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/11250/3011548/NOVA-rapport-5-2022.pdf?sequence=5&isAllowed=y>
- Biong, S. & Ytrehus, S. (2018). *Helsehjelp til personer med rusproblemer* (2. utg. utg.). Cappelen Damm akademisk.
- Bjurstedt, H. (2022). *KOG- prosjektet*. Sekretariatet for konfliktrådene. .
- Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, 3(2), 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Braun, V. & Clarke, V. (2022). *Thematic analysis : a practical guide*. SAGE.
- Bufdir. (2021). *Barn og unge som begår eller står i fare for å begå kriminelle handlinger*. (Deloppdrag C i felles oppdrag til direktoratene.). <https://konfliktraadet.no/wp-content/uploads/2021/07/Barn-og-unge-som-begar-eller-star-i-fare-for-a-bega-kriminelle-handlinger-endelig-versjon.pdf>
- Dalen, M. (2011). *Intervju som forskningsmetode* (2. utg. utg.). Universitetsforl.
- Dysthe, O., Hoel, T. L. & Hertzberg, F. (2010). *Skrive for å lære : skriving i høyere utdanning* (2. utg. utg.). Abstrakt.
- Ellingsen, S. & Drageset, S. (2009). Kvalitativ tilnærming i sykepleieforskning : en introduksjon og oversikt.
- Eriksen, T. H. (2001). *Flerkulturell forståelse* (2. utg. utg.). Universitetsforl.
- FN-Sambandet. (05.01.23). *Verdens helseorganisasjon*. Hentet 19.03.23 fra <https://www.fn.no/om-fn/fns-organisasjoner-fond-og-programmer/verdens-helseorganisasjon-who>
- Fornes, I. (2016). Ungdomsstraffens første år: En undersøkelse av ungdomsstraffens anvendelsesområde og innhold i straffartens første år. *Tidsskrift for strafferett*, 16(3), 238-280. <https://doi.org/10.18261/issn.0809-9537-2016-03-02>
- Glavin, K. & Erdal, B. (2020). *Tverrfaglig samarbeid i praksis : til beste for barn og unge i kommune-Norge* (4. utg. utg.). Kommuneforl.
- Goense, P. B. L. L. M. M., Assink, M. M., Stams, G.-J. P., Boendermaker, L. P. & Hoeve, M. P. (2016). Making 'what works' work: A meta-analytic study of the effect of treatment integrity on outcomes of evidence-based interventions for juveniles with antisocial behavior. *Aggression and violent behavior*, 31, 106-115. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2016.08.003>
- Hagen, K. A. & Christensen, B. (2010). Adferdsproblemer hos ungdom. Utvikling, risikofaktorer og behandling. I E. Befring, I. Frønes & M.-A. Sørli (Red.), *Sårbare unge : nye perspektiver og tilnærming* (s. 59- 74). Gyldendal akademisk.
- Hansen, I. L. S., Jensen, R. S. & Fløtten, T. (2020). *Trøbbel i grenseflatene. Samordnet innsats for utsatte barn og unge*. (2020:2). Fafo Institutt for abriedslivs-og velferdsforskning. <https://www.fafo.no/images/pub/2020/20737.pdf>

- Haugland, S. (2009). Skolehelsetjenesten- en unik posisjon. I K.-I. Klapp & L. E. Aarø (Red.), *Ungdom, livstil og helsefremmende arbeid*. (s. 305- 319). Gyldendal akademiske.
- Helse- og omsorgsdepartementet. (2017). *Mestre hele livet. Regjeringens strategi for god psykisk helse (2017–2022)*. Helse- og omsorgsdepartementet.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/mestre-hele-livet/id2568354/>
- Helsedirektoratet. (2014). *Sammen om mestring*. (IS-2076).
<https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/sammen-om-mestring-lokalt-psykisk-helsearbeid-og-rusarbeid-for-voksne>
- Helsedirektoratet. (2021, 19.05.21). *Psykisk helsearbeid for barn og unge - en innsiktsrapport*
 Helsedirektoratet. Hentet 25.02.23 fra
<https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/psykisk-helsearbeid-for-barn-og-unge>
- Helsedirektoratet. (2022). *Samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier*. .
<https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/samarbeid-om-tjenester-til-barn-unge-og-deres-familier>
- Holmboe, M. (2014). Ungdomsstraff og ungdomsoppfølging: En oversikt og noen kritiske merknader. *Tidsskrift for strafferett*, 14(4), 397-414.
<https://doi.org/10.18261/ISSN0809-9537-2014-04-07>
- Holth, P. (2010). Rusbehandling for ungdom i tidlig ruskarriere. I E. Befring, I. Frønes & M.-A. Sørlie (Red.), *Sårbare unge : nye perspektiver og tilnærminger* (s. 229- 245). Gyldendal akademiske.
- I-4/2017, R. *Om helse- og omsorgstjenestelovgivningens anvendelse ved lavterskeltilbud – særlig om krav til dokumentasjon og diagnostisering* Helse- og omsorgsdepartementet.
https://www.regjeringen.no/contentassets/c5e5c1d7928145b3b08148482a59969f/rundskriv_i-4-2017.pdf
- Johannessen, A., Christoffersen, L. & Tufte, P. A. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (5. utg. utg.). Abstrakt.
- Johannessen, L. E. F., Rafoss, T. W. & Rasmussen, E. B. (2018). *Hvordan bruke teori? : nyttige verktøy i kvalitativ analyse*. Universitetsforl.
- Kinge, E. (2012). *Tverretatlig samarbeid omkring barn : en kilde til styrke og håp?* Gyldendal akademisk.
- Konfliktrådet. (2023a). *Hva er ungdomsstraff og ungdomsoppfølging?* Hentet 25.02.23 fra
<https://konfliktraadet.no/straffereaksjoner/ungdomsstraff-og-ungdomsoppfolging/>
- Konfliktrådet. (2023b). *Om Konfliktrådet*. Hentet 20.08.23 fra <https://konfliktraadet.no/om-konfliktradet/>
- Konfliktrådet. (2023c). *Årsrapport 2022*. Sekretariatet for konfliktrådene.
<https://konfliktraadet.no/wp-content/uploads/2023/05/Arsrapport-2022-konfliktradet-endelig-versjon.pdf>
- konfliktrådsloven. (2014). *Konfliktrådsloven* (2014). Justis- og beredskapsdepartementet.
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2014-06-20-49>
- Kvale, S., Brinkmann, S., Anderssen, T. M. & Rygge, J. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg. utg.). Gyldendal akademisk.
- Lerdal, A. (2020). *Hvordan skrive den gode vitenskapelige artikkelen? : en håndbok i artikkelkriving* (1. utgave. utg.). Gyldendal.
- Lerner, R. M., Steinberg, L. & Lerner. (2004). The scientific study of adolescent development. I R. M. Lerner, L. Steinberg & Lerner (Red.), *Handbook of Adolescent Psychology* (s. 1-

- 13). John Wiley & Sons, Incorporated. <http://ebookcentral.proquest.com/lib/hilhmr-ebooks/detail.action?docID=469098>
- Leseth, A. B. & Tellmann, S. M. (2018). *Hvordan lese kvalitativ forskning?* (2. utg. utg.). Cappelen Damm akademisk.
- Malterud, K. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder for medisin og helsefag* (4. utg. utg.). Universitetsforl.
- Melby, K. L. & Bachke, C. C. (2021). På jakt etter samarbeidets kjernekjennetegn. I H. Omdal & A. B. Thorød (Red.), *Ulike profesjoner, felles mål*. (s. 127- 141). Universitetsforlaget.
- Meld. St. 39 (2020-2021). *Kriminalomsorgsmeldingen- fremtidens kriminalomsorg og straffegjennomføring*. Justis- og beredskapsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-39-20202021/id2861926/>
- Meld.St.34 (2020-2021). *Sammen mot barne-, ungdoms- og gjengkriminalitet*. Justis- og beredskapsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-34-20202021/id2857691/>
- Mørland, J. & Waal, H. (2016). *Rus og avhengighet*. Universitetsforl.
- Nordhagen, R. (2009). Helse hos barn og unge. I K.-I. Klapp & L. E. Aarø (Red.), *Ungdom, livstil og helsefremmende arbeid*. (s. 43-58). Gyldendal akademiske.
- NOU 2008:15. (2008). *Barn og straff- utviklingsstøtte og kontroll*. J.-o. beredskapsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2008-15/id527241/?ch=9>
- Omdal, H. & Barsøe, L. (2021). Samarbeid om barn med spesielle behov i barnehagen. I H. Omdal & A. B. Thorød (Red.), *Ulike profesjoner, felles mål*. (s. 67-84). Universitetsforlaget.
- Ord, J. (2009). Thinking the unthinkable: youth work without voluntary participation? *Youth & Policy*, (103).
- Prescott, D. S. (2013). Principles and programs for young offenders. *Resource Material Series*, (91), 69-79.
- Prop.57 L (2013-2014). *Lov om konfliktrådsbehandling*. Justis- og beredskapsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/Prop-57-L-20132014/id754374/?ch=1>
- Prop. 139 L (2022-2023). *Endringer i konfliktrådsloven, straffeloven og straffeprosessloven mv.* . J.-o. beredskapsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-139-l-20222023/id2995620/?ch=1>
- Sosial- og Helsedirektoratet. (2007). *Veileder i psykisk helsearbeid for barn og unge i kommunene* (IS-1405). https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/hod/is-1405_14898a.pdf
- Stathis, S. & Martin, G. (2004). A transdisciplinary approach to adolescent forensic mental health. *Aust N Z J Psychiatry*, 38(9), 746-752. <https://doi.org/10.1080/j.1440-1614.2004.01447.x>
- Susman, E. J. & Rogol, A. (2004a). Puberty and psychological development. I R. M. Lerner, L. Steinberg & Lerner (Red.), *Handbook of Adolescent Psychology* (s. 15 - 44). John Wiley & Sons, Incorporated. <http://ebookcentral.proquest.com/lib/hilhmr-ebooks/detail.action?docID=469098>
- Susman, E. J. & Rogol, A. (2004b). Puberty and psychological development. I R. M. Lerner, L. Steinberg & Lerner (Red.), *Handbook of Adolescent Psychology* (s. 15-44). John Wiley & Sons, Incorporated. <http://ebookcentral.proquest.com/lib/hilhmr-ebooks/detail.action?docID=469098>

- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse : en innføring i kvalitative metoder* (5. utg. utg.). Fagbokforl.
- Thomassen, M. (2006). *Vitenskap, kunnskap og praksis : innføring i vitenskapsfilosofi for helse- og sosialfag*. Gyldendal akademisk.
- Thornquist, E. (2018). *Vitenskapsfilosofi og vitenskapsteori : for helsefag* (2. utg. utg.). Fagbokforl.
- Tidsskrift for psykisk Helsearbeid. (2008). Vi bærer psykisk helsearbeid videre. *Tidsskrift for psykisk helsearbeid*, s. 98-103.
- Ukom. (2020). *Ungdom med uavklart tilstand* (Rapport 3-2020). Statens undersøkelseskomisjon for helse- og omsorgstjenester.
<https://ukom.no/rapporter/ungdom-med-uavklart-tilstand/ungdom-med-uavklart-tilstand>
- Ytrehus, S. (2019). Kommunalt rusarbeid. I S. Biong & S. Ytrehus (Red.), *Helsehjelp til personer med rusproblemer*. (s. 243-265). Cappelen Damm Akademisk.

[Meldeskjema](#) / [Tverrsektorielt samarbeid rundt ungdom som gjennomfører straff](#) / Vurdering

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer

690219

Vurderingstype

Standard

Dato

11.04.2023

Tittel

Tverrsektorielt samarbeid rundt ungdom som gjennomfører straff

Behandlingsansvarlig institusjon

Høgskolen i Innlandet / Fakultet for helse- og sosialvitenskap / Institutt for helse- og sykepleievitenskap

Prosjektansvarlig

Anne Mari Steigen

Student

Monica Antila

Prosjektperiode

20.02.2023 - 30.05.2024

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 30.05.2024.

[Meldeskjema](#)

Kommentar

OM VURDERINGEN

Sikt har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personvernregelverket.

TAUSHETSPLIKT

Forskningsdeltagerne har yrkesmessig taushetsplikt. De kan ikke dele taushetsbelagte opplysninger med forskningsprosjektet. Vi anbefaler at du minner dem på taushetsplikten. Merk at det ikke er nok å utelate navn ved omtale av elever, pasienter el. Vær forsiktig med bruk av eksempler og bakgrunnsopplysninger som tid, sted, kjønn og alder.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Vi har vurdert at du har lovlig grunnlag til å behandle personopplysningene, men husk at det er institusjonen du er ansatt/student ved som avgjør hvilke databehandlere du kan bruke og hvordan du må lagre og sikre data i ditt prosjekt. Husk å bruke leverandører som din institusjon har avtale med (f.eks. ved skylagring, nettspørreskjema, videosamtale el.)

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1 f) og sikkerhet (art. 32).

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Se våre nettsider om hvilke endringer du må melde: <https://sikt.no/melde-endringer-i-meldeskjema>

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Vi vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

Intervju guide.

Bakgrunnsspørsmål:

- **Fortell litt om deg selv.**
 - Hvilken utdanning har du
 - Hvor lenge har du jobbet her
- **Fortell om jobben din**
 - Hvilke oppgaver har du
 - Hva trives du mest med i jobben din
 - Hvordan er tilbudet organisert i din kommune.

Hovedspørsmål:

- **Hva vet du om straffereaksjonene ungdomsstraff/ ungdomsoppfølging?**
 - Jeg informerer om dette om kunnskapen er liten
 - Har du noen gang samarbeidet med konfliktrådet i forbindelse med dette?
 - Har du fått noen gang fått en henvendelse fra konfliktrådet? Hva gjaldt henvendelsen?
 -
- **Om ja: Hvordan opplevde du dette samarbeidet? Kom gjerne med konkrete eksempler.**
 - Var det noe i dette samarbeidet du opplevde som utfordrende.
 - Hva det noe du opplevde som positivt?
 - Var det noe som burde ha vært gjort annerledes?
- **Om nei: Hva tror du dette kan skyldes?**
- **Hva tenker du er utfordringer og muligheter i tverrsektorielt samarbeid rundt ungdom under straff?**
 - Hva tenker du kan være den største utfordringen for samarbeid rundt ungdom under straff?
 - Har du noen tanker om hvordan dette kan løses?
 - Hva tenker du er med mest positivt rundt et slikt samarbeid? (Positivt for ungdommen)
- **Er det andre forhold rundt dette tema som vi ikke har vært innom som du mener er viktig?**